

Obzornik

glasilo delovne organizacije

Opredelili smo pogloblitve letošnje cilje

OB NAŠEM LETOŠNJEM GOSPODARSKEM NAČRTU

Na osnovi poslovne politike je sestavljen tudi plan za leto 1983, ki jo neposredno opredeljuje in v številčni obliki izraža opredeljene cilje. Dokončna izdelava plana se je zavlekla prav v drugo polovico februarja, ker je bila potrebna uskladitev razporejanja dohodka z določili dogovora o razporejanju dohodka v letu 1983, ki jo je mogoče izdelati šele po zaključnem računu za leto 1982. Poglejmo nekatere bistvene značilnosti plana.

ZAPOSLOVANJE

V letu 1983 je predvideno povečanje zaposlenih za en odstotek in sicer samo v temeljnih organizacijah Prodaja in Mineralka. V temeljni organizaciji Prodaja se zaposlenost povečuje na račun širjenja maloprodajne mreže v drugih republikah, v Mineralki pa proizvodnjo načrtujemo v dveh izmenah.

V Žagalnici in Iverki bo število zaposlenih tolikšno kot ob koncu leta 1982, kar pomeni, da se bo na povprečje leta 1982 zaposlenost nekoliko povečala v Žagalnici zaradi izpolnjevanja izvoznih planov, v Iverki pa zaradi reorganizacije z vidika obvladovanja proizvodnje in vzdrževanja. Vse ostale temeljne or-

ganizacije naj bi zaposlenost obdržale na ravni leta 1982. Zaradi prerazporeditve nekaterih delavcev nazaj na Mineralko se bo število zaposlenih v nekaterih temeljnih organizacijah celo znižalo.

PROIZVODNJA

Vrednostno prikazani obseg proizvodnje se povečuje za 16 odstotkov. Takšna rast proizvodnje je načrtovana predvsem zaradi povečane proizvodnje mineralnih plošč, povečane produktivnosti ter zaradi uskladitve proizvodnih cen z zatečenimi cenami ob koncu leta 1982. Nekoliko nižja proizvodnja kot v letu 1982 je predvidena samo pri žaganem lesu in sicer zato, ker je

normalen dotok hlodovine za dve izmeni, medtem ko sta v letu 1982 žagi v poletnih mesecih obratovali tudi v treh izmenah. Če bo dobava hlodovine večja od načrtovane, bomo organizirali občasno delo v treh izmenah.

V strukturi proizvodnje se povečuje delež pohištva in ognjeodpornih mineralnih plošč, zmanjšuje pa delež primarnih izdelkov (žaganega lesa). Proizvodnje iprena in poliuretana za zunanje kupce v letnem planu ne predvidevamo zaradi težav z deviznimi sredstvi oziroma bo odvisna od naročil in preskrbljenosti z devizami.

Za delovno organizacijo se povečuje tudi obseg proizvodnje v norma urah, kar je vzrok predvsem v nizki osnovi leta 1982.

Glede na sedanje razmere na nabavnem in prodajnem trgu lahko tudi letos pričakujemo nekatere težave v proizvodnji. Težave bodo najpogosteje pri za-

Reševanje velikega števila družbenih vprašanj mimo delegatskega sistema je pripeljalo do vrste deformacij in pešanja odgovornosti, še zlasti pri razpolaganju s sredstvi in varstvu družbene lastnine. Zdaj so ti pojavi pod udarom vse javnosti, predvsem delovnih ljudi.

Zahtevajo osebno odgovornost, odgovornost kolektivnih teles, zahtevajo imena ljudi, ki so škodovali naši gospodarski politiki in samoupravljanju, pa tudi, da se jih onemogoči. Tudi pri tem je treba vztrajati. Vendar je za stabilno politiko nujno okrepiti vlogo in odgovornost delegatskih teles. V nasprotnem primeru bomo nehote posegali po poenostavljenih pozivih in čakali, da pridejo »grešniki«.

B. Krunic na kongresu samoupravljalcev

gotovitvi ustreznih repromaterialov in seveda v prodaji zaradi manjšega povpraševanja. Zato bosta potrebna večja prilagodljivost v smislu prerazporeditve delavcev med temeljnimi organizacijami in prerazporejanje delovnega časa v smislu 42-urnega delovnega tedna.

PRODAJA

Vsi do sedaj sprejeti stabilizacijski ukrepi nam kažejo, da bo tudi leto 1983 še vedno zelo neugodno za normalno prodajo naših izdelkov. Težave bodo na domačem trgu, pa tudi v izvozu. Zapiranje klirinškega tržišča za pohištvene proizvode, na katerega je bilo usmerjenih veliko proizvajalcev iz ostalih republik, bo povzročilo mnogo večjo ponudbo na domačem trgu. Zato bo za čim večjo prodajo zelo pomembna ustrezna prodajna politika, še posebno pa politika cen, kratki dobavni roki in kvalitetna ponudba.

Večjo prodajo brez interne realizacije načrtujemo z indeksom 121. Indeks rasti prodaje je nekoliko večji od indeksa rasti proizvodnje, ker načrtujemo tudi prodajo iz zalog in sicer 106 milijonov dinarjev po direktnih stroških.

Povečanje prodaje iz zalog je načrtovano predvsem za domače tržišče, za izvoz pa so načrtovane zaloge mineralnih plošč. Čeprav pričakujemo letos zelo težavno leto za prodajo pohištvenih izdelkov, mora biti znižanje zaloga ena izmed pogloblitvenih nalog. Glede na sezonsko nihanje prodaje in glede na dolgoletna razmerja je predvideno 40 odstotkov prodaje v prvem polletju in 60 odstotkov v drugem.

IZVOZ

Izvoz je načrtovan glede na predvidene potrebe po deviznih sredstvih in glede na naše resnične možnosti za prodajo na zunanjem trgu. Vse težja prodaja proizvodov na domačem trgu, ki se kaže v relativno višjih zalogah gotovih proizvodov, nam kaže, da postaja izvoz za Brest tudi eksistenčna nujnost.

Le s povečanim izvozom bomo lahko zmanjšali našo ponudbo na domačem trgu, kar nam bo omogočalo, da bomo znižali zaloge gotovih proizvodov. Obenem je izvoz tudi izhod za razreševanje našega težkega likvidnostnega položaja, saj so načini plačila in bančno kreditiranje ugodnejši kot za prodajo na domačem trgu. Zato predvidevamo naraščanje dolarskega izvoza, ki nam kaže tudi realno povečanje kar za 24 odstotkov. Dinarski izvoz pa naj bi zaradi naraščanja tečaja dolarja in drugih valut porasel celo z indeksom 142, prodaja na domačem trgu pa le za 14 odstotkov z upoštevanjem odprodaje zaloga.

FINANČNI REZULTATI

Že samo oblikovanje in delitev dohodka nam kaže izredno težavno leto 1983. Porast dohodka sicer načrtujemo za 15,2 odstotka, vendar je to manj kot je načrtovani porast celotnega prihodka, predvsem zato, ker se je z revalorizacijo zelo povečala minimalna amortizacija in sicer kar za 47 odstotkov.

Da nismo predvideli večje rasti celotnega prihodka pa je vzrok v zelo povečanem izvozu. Skoraj vse obveznosti iz dohodka so se povečale, tako da niti ena temeljna organizacija ne predvideva oblikovanja pospešene amortizacije. Vlaganja v poslovni sklad pa so zelo majhna in ne zadoščajo niti za poravnava obveznosti do samoupravnih sporazumov, ki se krijejo iz poslovnega sklada.

Izredno resnost položaja v letu 1983 nam potrjujejo tudi podatki o primanjkljaju virov za pokrivanje obratnih sredstev, ob dejstvu, da smo pri tem že upoštevali zmanjšanje zaloga in povečanje kreditov za pripravo izvoza. Vendar se moramo pri tem tudi zavedati, da so postali krediti zelo dragi in da so tudi zelo omejeni. Zato bo tudi v letu 1983 razreševanje likvidnostnih vprašanj zelo pereče.

NALOŽBE

Na tem področju so možnosti zelo omejene. Kljub temu smo (Konec na 2. strani)

Na BRESTU je izmed vseh zaposlenih skoraj polovica žena. OB NJIHOVEM PRAZNIKU ISKRENE ČESTITKE!

Na meji zadovoljivega

OB ZAKLJUČNEM RAČUNU ZA PRETEKLO LETO

Kako smo gospodarili v preteklem letu? Odgovor na to vprašanje nam je dal zaključni račun in reči moramo, da smo preteklo leto zadovoljivo prebrodili. To leto je bilo značilno po vrsti ukrepov, ki naj bi zagotovili, da bomo v prihodnje poslovali na novih, kvalitetnejših osnovah. Zaradi razmer na domačem trgu in splošne družbene usmeritve je bilo leto 1982 — leto intenzivnega vključevanja v izvoz, zato tudi rezultati niso blesteči.

Oglejmo si posamezna področja v našem poslovanju, ki so tako ali drugače vplivala na finančni izid, kakršnega smo dosegli.

PROIZVODNJA

Proizvodni načrt za celotni BREST smo dosegli z 94,7 odstotka. Pregled obsega proizvodnje po temeljnih organizacijah nam kaže naslednja tabela:

TOZD	v 000 din		
	Plan 1982	Doseženo 1982	Indeks izpol. plana
POHIŠTVO	758.328	680.768	89.9
MASIVA	196.200	182.986	93.3
ZAGALNICA	285.818	326.841	114.3
GABER	338.324	325.709	96.3
IVERKA	720.332	625.247	86.8
TAPETNIŠTVO	262.899	263.762	100.3
JELKA	250.072	253.222	102.2
MINERALKA	52.333	52.892	101.1
PRODAJA	11.326	10.970	96.8
SKUPAJ	2.875.652	2.722.397	94.7

V TOZD Pohištvo je bila proizvodnja za 10 odstotkov nižja od načrtovane. Vzroki so v fizičnem zmanjšanju in spremeni strukturi proizvodnje zaradi sprememb pri izvoznih naročilih in tudi pri programih za domači trg.

Večja je bila proizvodnja za izvoz, ki pa je cenovno nižje vrednotena kot proizvodnja za domači trg. Na motnje v proizvodnji je vplivala tudi slabša preskrba z reprodukcijskim materialom, ki večkrat tudi kakovostno ni ustrezal zahtevam proizvodnje.

Temeljna organizacija Masiva je dosegla nižjo proizvodnjo zaradi povečanja izvoza, kar se je odrazilo pri manjši prodaji na domačem trgu in kooperaciji, odpovedano pa je bilo tudi naročilo ameriškega kupca za izdelek, katerega proizvodnja je že utečena in ne bi dodatno obremenjevala zmogljivosti.

V Gabru je vzrok za nekoliko nižjo proizvodnjo od načrtovane v spremenjeni strukturi in sicer manjšem fizičnem obsegu. Veliki napor so bili vloženi v proizvodnjo za izvoz v Anglijo in na Švedsko. Zaradi kratkih dobavnih rokov je bilo potrebno tesno sodelovanje z ostalimi temeljnimi organizacijami (Pohištvo, Jelka).

Zelo povečan izvoz v drugem polletju je povzročil zmanjšanje proizvodnje kuhinjskih elementov za domači trg. To pa je pomenilo, da je primanjkovalo nekaterih elementov; zato kuhinje niso bile popolne in so se dobavni roki podaljševali. Občasno ni bilo mogoče pravočasno zagotoviti masivnih vrat, laminata za delovne plošče in elementov, ki so v vgrajeni v kuhinje (pečice, štedilniki, kovinske nape).

Proizvodnja v temeljni organizaciji Iverka je bila za 13,2 odstotka nižja od načrtovane. V tretjem tromesečju je bil največji izpad proizvodnje zaradi rednega letnega popravila postrojenja in raznih okvar, ki so posledica iztrošenosti opreme. Iz tega tromesečja je ostala tudi velika nedokončana proizvodnja, ker so plošče ostale nebrušene. Zaradi neredne preskrbe s folijo se tudi proizvodnja oplemenitenih plošč ni odvijala po načrtu. Za velik del proizvodnje teh plošč pa je bila obračunana samo storitev, ker je bila folija začasno uvožena.

V ostalih temeljnih organizacijah je bila načrtovana proizvodnja dosežena in tudi presežena. V Žagalnici je k presežanju plana največ pripomogla proizvodnja na žagi, kar je še toliko bolj razveseljivo, saj so se vseskozi spopadali z različnimi težavami, od pomanjkanja delavcev do nabave rezervoarnih delov za že precej iztrošeno opremo.

NABAVA

Težave pri zagotovitvi redne oskrbe proizvodnje z ustreznimi surovinami se iz leta v leto stopnjujejo. Povečujejo se pritiski

dobaviteljev za združevanje deviznih sredstev za materiale, ki so izdelani iz uvoženih surovin. Zmanjšujeta se založenost in izbira na domačem trgu, kakovost domačih materialov je čedalje slabša, dobavni roki pa čedalje daljši. Prihaja do kasnitev dobav, kar povzroča motnje v naši proizvodnji.

V preteklem letu je bila najbolj kritična oskrba z materiali za površinsko obdelavo kot so laki, lužila in razredčila ter z lepili, folijo, laminati, tapetniškimi blagom in iprenom. Za te materiale je bilo tudi potrebno združevati devizna sredstva. Posebne težave je povzročala nabava rezervnih delov in ostalega materiala za vzdrževanje, potrebe pa so zaradi zastarelosti naše strojne opreme čedalje večje.

Kljub zamrznitvi cen v zadnjem četrtletju so le-te močno presegle določene okvire in so še naprej naraščale. Dobavitelji so zaradi lastne nelikvidnosti zaostrovali plačilne pogoje in v mnogih primerih zahtevali sovlaganje za razširitev proizvodnih zmogljivosti.

Ena izmed najvažnejših nalog je bila pravočasna nabava materialov za izvozne programe, ki je bila zadovoljivo opravljena.

UVOZ

Uvozni načrt je bil v letu 1982 dosežen s 55,1 odstotka. S konvertibilnega področja smo uvozili 67,3 odstotka načrtovanega, s klirinškega pa le 5 odstotkov. Znani ukrepi glede omejenega razpolaganja z ustvarjenimi deviznimi sredstvi so nas zadrževali pri uvozu, pa tudi načrtno smo se preusmerili od uvoženih materialov k domačim.

Del ustvarjenih deviznih sredstev je bilo nujno potrebno združevati z dobavitelji, da smo si zagotovili nepogrešljive materiale. Seveda ni bilo mogoče ugoditi vsem zahtevam, temveč le tistim, ki so bile nujne za nemoten potek proizvodnje.

V zadnjem četrtletju smo začeli uvažati na osnovi maloobmejnega sporazuma, ki daje možnost stooštote razpolagalne pravice z devizami, pridobljenimi z izvozom na to območje.

PRODAJA

Domači trg

Sedanji gospodarski položaj ni ugoden za nakup dobrin traj-

Tovariš Marko Bulc ob ogledu cerkniške tovarne pohištva

nejše vrednosti, kamor sodi tudi pohištvo. Stabilizacijski ukrepi so zavrlji vse vrste potrošnje, med njimi tudi osebno, pa tudi gradnjo novih stanovanj, ki daje osnovo naši prodaji. Kreditni pogoji za nakup pohištva so neugodni (60 odstotni polog), poleg tega pa so se v preteklem letu dvakrat povišale tudi obrestne mere za potrošniška posojila. Obseg prodaje, ki je bil dosežen v preteklem letu, je bil sicer višji od tistega v letu 1981, ni pa dosegel načrtovanega, temveč je pod njim za 11,5 odstotka. Računali smo na občutnejše znižanje zaloga, vendar nam to ni v celoti uspelo.

V prodajnem smislu je najbolj razočaral program 3 × 3, zato so bili pripravljene nekateri novi programi.

V Masivi se je precej zmanjšala proizvodnja za domači trg, prodaja stolov pa ne steče, ker so cene v primerjavi z drugimi proizvajalci previsoke. Povpraševanje po naših kuhinjah je bilo veliko, vendar so izvozne obveznosti v Gabru povzročile, da odprema kuhinj ni potekala po zjamčenih dobavnih rokih. Prodaja tapetniških izdelkov je dosegla v primerjavi z letom 1981 indeks 145 in je povpraševanje presežalo ponudbo.

Pri prodaji primarnih proizvodov se je pojavila nova kvaliteta, ker je bil del žaganega lesa preusmerjen v višjo stopnjo obdelave za izdelek, namenjen izvozu (skupaj z Inlesom iz Ribnice). Zadnje mesece v preteklem letu pa je bilo opaziti rahlo upadanje povpraševanja po gradbenem lesu.

Nižja proizvodnja plošč, zmanjšanje naročenih količin s strani odjemalcev in pomanjkanje folije za oplemenitenje, so vzroki

za manjši obseg lanske prodaje ivernih plošč. Mineralne plošče so se uspelo prebiti na tržišče in sicer v ladjedelništvo in gradbeništvo. Pričeli smo z izvajanjem del na objektih in sicer od izdelave projekta, pregradnih sten, stropov, podov in podobnega ter tako razširili ponudbo. Težave so bile pri kooperacijskih poslih znotraj delovne organizacije in pri nabavi laminatov za oplemenitenje plošč. Obseg prodaje mineralnih plošč je bil v okviru plana, začrtanega v sanacijskem programu.

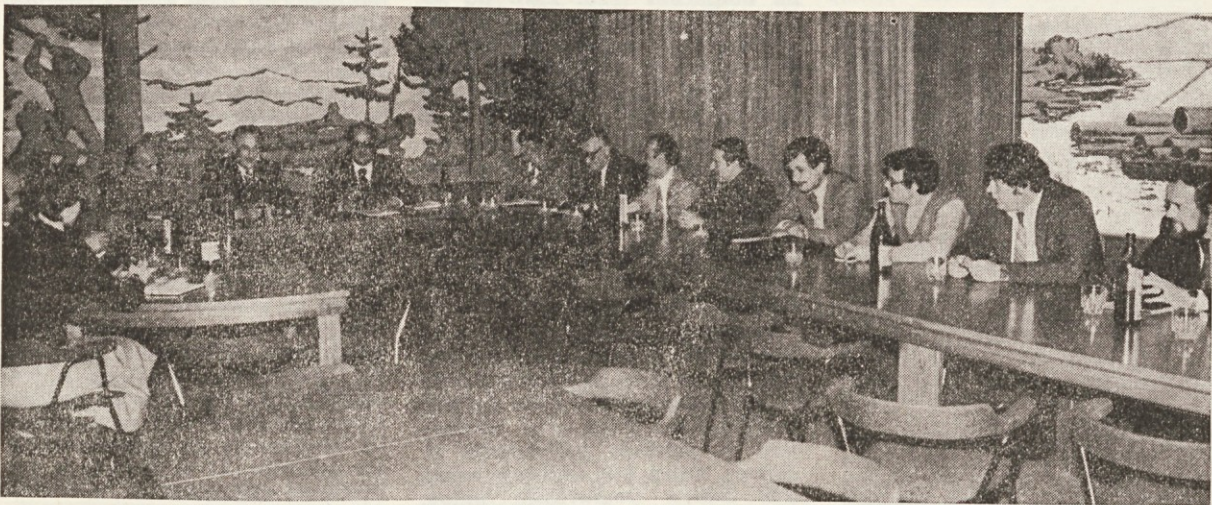
IZVOZ

Izvoz je za našo delovno organizacijo nujnost. Poleg splošne družbene usmeritve, ki podpira izvozna prizadevanja, pomeni izvoz za BREST širitev možnosti za prodajo in s tem zaposlitev vseh proizvodnih zmogljivosti; omogoča uvoz materialov in surovin, ki jih nujno potrebujemo, pomaga pri reševanju naše plačilne sposobnosti (možnost za najemanje posojil pod ugodnejšimi pogoji) in ne nazadnje pomeni vključevanje v mednarodno konkurenco soočanje z visoko produktivnimi proizvodnjami in tehnologijami, s čimer pospešujemo tudi lasten napredek in razvoj.

Vrednost izvoza (v dolarjih) je v letu 1982 dosegla 89,9 odstotka načrtovanega, dinarsko pa je bil plan presežen za 9,6 odstotka; v primerjavi z letom 1981 pa je bil večji za 58 odstotkov.

Najbolj se je povečal izvoz v Gabru, bistveno manjši izvoz od načrtovanega pa so dosegli v Mineralki in Tapetništvu.

Zaradi splošnega gospodarskega zastoja v vsem svetu so bile (Konec na 3. strani)

NA OBISKU PREDSEDNIK SLOVENSKE GOSPODARSKE ZBORNICE

3. februarja sta Brest obiskala predsednik gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc in njegov sodelavec dr. Rudi Kropivnik. Na krajšem posvetu, na katerem so bili tudi predstavniki družbeno političnega oziroma gospodarskega življenja Bresta, je najprej glavni direktor seznanil gosta z razmerami v Brestu. Orisal je splošno stanje, težave, s katerimi se srečujemo, ukrepe, ki smo jih predvideli in načrte za bližnjo prihodnost.

Posebej je poudaril prizadevanja za izvoz in nekatere neposredne težave v zvezi s tem, na primer razmeroma slaba dohodkovnost zaradi splošnih težav na svetovnem trgu in sorazmerno nizka razpolagalna pravica z ustvarjenimi deviznimi sredstvi. Omenil je tudi nekatere zaplete administrativnega značaja, ki kot nujno zlo spremljajo izvozna prizadevanja.

Tovariš Bulc je predstavil nekatere glavne značilnosti jugoslovanskega gospodarskega trenutka. S stvarno besedo je prikazal glavne težave in pozval k njihovemu razreševanju. Prav posebej je poudaril, da se moramo zares opreti na lastne sile in sicer v celoviti politiki in v podrobnostih. Dodal je, da bo gospodarska zbornica vedno na voljo za pomoč zdravim idejam. Za zaključek je pozval predstavnike Bresta, naj kot »del združenega dela« tudi BREST bolj izkoristi pomoč, ki jo lahko nudi zbornica v okviru svoje dejavnosti.

Opredelili smo letošnje cilje

(Nadaljevanje s 1. strani)

upoštevali srednjeročni načrt, ki za leto 1983 predvideva vlaganja v gradnjo kotlovnice v Žagalnici, razširitev maloprodajne mreže in nabavo opreme za računalnik ter investicije do 20 odstotne minimalne amortizacije. Vse te naložbe pa so možne le, če bo dovolj sredstev za te namene.

Zato bo potrebno sprotno, ob vsakem vlaganju, najprej proučiti ekonomsko in likvidnostno zmožnost posamezne temeljne oziroma delovne organizacije. Glede na trenutno finančno stanje in na zahteve tehnologije in proizvodnje pa bomo med letom ponovno ovrednotili vse predvidene naložbe po srednjeročnem načrtu, vključno z vrstnim redom izgradnje posameznih objektov.

OSEBNI DOHODKI

Gibanje osebnih dohodkov tudi v letu 1983 ureja dogovor o razporejanju dohodka, ki daje poudarek rasti dohodka, pa tudi kvalitativnim dejavnikom poslovanja (produktivnost, ekonomičnost, rentabilnost) in izvozu na konvertibilno področje.

V celoti morajo osebni dohodki (masa sredstev) rasti za 35 odstotkov počasneje od rasti dohodka, vendar morajo takšno rast dosegati oziroma dovoljevati tudi kvalitativni dejavniki. Prvotno načrtovano maso sredstev za osebne dohodke smo po izdelavi zaključnega računa uskladili z določili dogovora, ki dovoljuje ob doseganju načrtovanih rezultatov nekoliko nižjo razporeditev sredstev za osebne dohodke od prvotno načrtovane (ko še niso bila znana določila dogovora).

Tako naj bi povečani osebni dohodki na zaposlenega porasli manj kot za 11 odstotkov in v povprečju znašali nekaj izpod 13.450 dinarjev. Približno takšno povečanje pa smo dosegli že s prehodom na nov sistem nagrajevanja. Zaradi tega bomo morali za ublažitev padanja realnega osebnega dohodka doseči najmanj načrtovane rezultate.

Vse povedano nam kaže na izredno težavno gospodarjenje v letu 1983 ter na eksistenčno nujnost večjega izvoza.

M. širaj

Na meji zadovoljivega

(Nadaljevanje z 2. strani)

pri izvoznih poslih zelo velike težave. Bilo je odpovedano veliko število naročil za ameriško tržišče, zato je sledila preusmeritev na evropski trg, kjer pa so naši izdelki dosegli nižje prodajne cene. Otežkočena je bila tudi nabava materialov iz uvoza, kar je slabo vplivalo na obseg izvoza. Žagan les in iverke so šle sorazmerno ugodno v izvoz. Povpraševanje po teh izdelkih je bilo še vedno dokaj močno, cene (dolarske) so padle za 17 odstotkov, dinarske pa so porasle, za kar gre zasluga devalvaciji dinarja in dvigu izvoznih spodbud.

FINANČNI REZULTATI

Vse našteje težave pri poslovanju, večji izvoz, ki ne prinaša toliko dohodka kot prodaja doma in nekoliko nižja proizvodnja od načrtovane, vse to je vplivalo na finančni izid, ki je prikazan v spodnji razpredelnici:

v 000 din

Elementi	doseženo 1982	Indeks na leto 1981	Indeks na plan
CELOTNI PRIHODEK	3.914.045	137	99,8
DOHODEK	912.416	114	106,7
CISTI DOHODEK	474.940	110	89
Osební dohodki	416.415	118	99,4
Del CD za stan. gradnjo	27.652	118	95,7
Rezervna sredstva	14.544	84	63,1
Skupna poraba	17.328	106	93,4
Sporazumi v občini	7.187	113	97,3
Poslovni sklad	388	1	1,1
IZGUBA	-8.574	35	-

Celotni prihodek je v primerjavi s planom dosežen tako rekoč stodontotno. Porabljena sredstva so rasla hitreje od celotnega prihodka; vzrok je v visoki rasti cen energije, surovin in ostalega materiala. V porabljenih sredstvih se je povečal delež amortizacije, saj so se v preteklem letu spremenile amortizacijske stopnje in znaša indeks rasti te kategorije v primerjavi z letom 1981 kar 184.

Obveznosti, ki se plačujejo iz dohodka, so tudi porasle, zato izkazuje čisti dohodek še manjšo rast kot dohodek. Pri tem moramo še posebej omeniti obresti, ki jih plačujemo za kratkoročne in dolgoročne kredite. Povečanje obresti predstavlja

tudi plačane obresti za potrošniške kredite, ki so se v preteklih letih poračunavale s sprejetimi obrestmi, poziviten ali negativen saldo pa je bil prenešen v dohodek.

Izguba iz čistega dohodka je nastala v TOZD Mineralka, vendar bo pokrita iz sredstev amortizacije, kar dovoljuje nov zakon o amortizaciji. Ta znesek bo potreben v prihodnjem letu vrniti v celoti, če bo temeljna organizacija uspešno poslovala, v nasprotnem primeru pa najmanj eno tretjino.

Sredstva, ki so ostala za vlaganje v poslovni sklad, so zelo majhna. Stanje po temeljnih organizacijah je še slabše in je samo ŽAGALNICI ostalo del sredstev v ta namen. Takšno stanje ne omogoča nikakršne razširitve materialne osnove poslovanja. Od temeljnih organizacij je samo Mineralka poslovala z izgubo v znesku 8.574.000,00 dinarjev, dovolj sredstev za pokritje sklada skupne porabe pa niso ustvarile TOZD Pohištvo, Prodaja in Mineralka.

Povprečni osebni dohodki na zaposlenega so v preteklem letu porasli za 25 odstotkov, če jih primerjamo z letom 1981. Gibali so se v mejah določil družbenega dogovora, nekoliko pa so večji od načrtovanih (indeks 106) zaradi prehoda na nov sistem nagrajevanja v novembru. Iz samih rezultatov poslovanja je tu-

di videti, da si večje rasti osebnih dohodkov nismo mogli privoščiti.

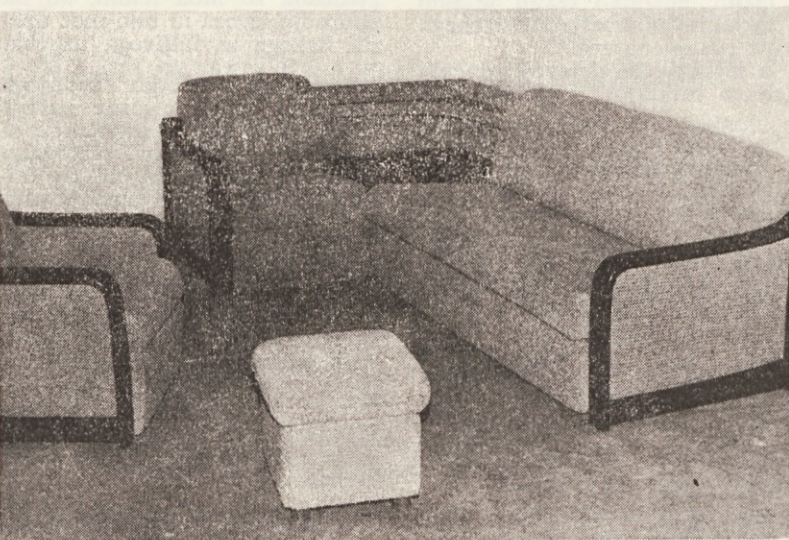
Letošnje poslovanje bo še težje, saj so se razmere na dinarno kreditnem trgu še bolj zaostriale. Splošna obrestna mera znaša 30 odstotkov ob omejenih možnostih za najemanje posojil, razen za prednostne namene (izvoz, kmetijstvo). Povečale so se tudi obresti za potrošniške kredite, kar bo poleg padanja kupne moči še dodatno vplivalo na manjšo prodajo na domačem trgu. Izvoz, kamor se letos še bolj usmerjamo, pa prinaša manjši dohodek.

Vsi skupaj pa se moramo zavedati, da vsaka poslovna odločitev, naj bo le-ta organizacijske, kadrovske, razvojne, proizvodne ali drugačne narave, v svoji končni fazi vpliva tudi na finančni rezultat.

P. Kovšca

NOVO IZ TAPETNIŠTVA

SEDEŽNA GARNITURA LENKA. Po predvidevanju bo prva serija iz proizvodnje v aprilu. Na beograjskem sejmu je med obiskovalci vzbudila veliko zanimanja predvsem zaradi estetskega videza lesenih ročnih opiral in majhnih dimenzij elementov.

S predstavniki iz Sovjske zveze smo se dogovorili za lep posel — izvoz 5.000 kvadratnih metrov mineralnih plošč

BIMMO v Iraku

Uspeh prizadevanj BRESTA in KOVINDA pri razvoju in izdelavi prototipa ter prvih petnajstih objektov BIMMO (bivalni industrijski mobilni montažni objekt) doživlja svoje prve testne dni v približno 4000 kilometrov oddaljenem IRAKU blizu mesta SUWAIRA. Tja se je 20. decembra lani podala ekipa osmih Brestovih in treh monterjev iz KOVINDA na montažo teh objektov za kupca SLOVENIJA CESTE — TEHNIKA.

Pot nas je vodila z Brnika prek AMANNA (Jordanija) do Bagdada (Irak) in od tam z avtobusom na gradbišče, kamor smo prispeli naslednji dan. Prvi dnevi so minevali v seznanjanju z novim okoljem, obveznim zdravstvenim pregledom v Bagdadu, ogledu in pregledu montažnih elementov; pa tudi deževni dan, ki je preprečil vsakršno delo, nas je opozoril, da je tam vendarle zimsko obdobje.

Po štirih dneh bivanja v Iraku smo pričeli z montažo. Bivalne objekte smo montirali na enem mestu. Velika zagnanost in volja, pa tudi bojazen, da lahko vsak čas nastopi daljše obdobje deževnega vremena, so nas prisilile k odločitvi, da bomo delali praktično od zore do mraka s polurnim vmesnim odmorom. S takim načinom dela smo uspeli končati po en bivalni objekt na dan in celotno montažo končali 10. januarja letos.

Seveda montaža ni minila tako gladko kot bi lahko bralec teh vrstic mimogrede sodil. Težave so se pojavile že na samem začetku, ker ni bilo vseh montažnih elementov na enem mestu in smo jih morali prepeljati približno tri do štiri kilometre daleč, kar je bilo precej naporno, da ne rečem, nevarno. Slabe poti in od transporta iz Jugoslavije poškodovane palete namreč niso nudile varne vožnje. Neiz-

kušnost pri embalaranju za tako dolg transport je povzročila, da so bila vsa vrata za montažne objekte tako poškodovana, da niso bila primerna za vgradnjo in smo jih morali nadomestiti z novimi.

Ker so bile palete z montažnimi elementi nezavarovane proti prahu in atmosferilijam, je bilo dosti elementov umazanih in odrgnjenih, kar pa smo popravili s kitanjem in prebarvanjem.

Na samih objektih so se pojavile tudi nekatere konstrukcijske napake, ki pa smo jih uspeli rešiti pri montaži, tako da so končane bivalne enote dajale vtis prijetnih in dobro izdelanih objektov. Vzbudili so zanimanje tudi drugih predstavnikov organizacij združenega dela, ki delajo na tem gradbišču oziroma na drugih gradbiščih v Iraku in so jih vsi pohvalno ocenili.

Splošen vtis je, da BREST s svojim BIMMO lahko uspešno opremlja podobna gradbišča, ker je vsaj enakovreden, če ne boljši od podobnih izdelkov drugih proizvajalcev. Smo pa po mnenju naših predstavnikov v tem delu sveta vsaj pet let pozni pri predstavitvi takšnega objekta. Vendar prepozni še nismo in mislim, da imamo še dosti možnosti, če ne v Iraku, pa kje drugje.

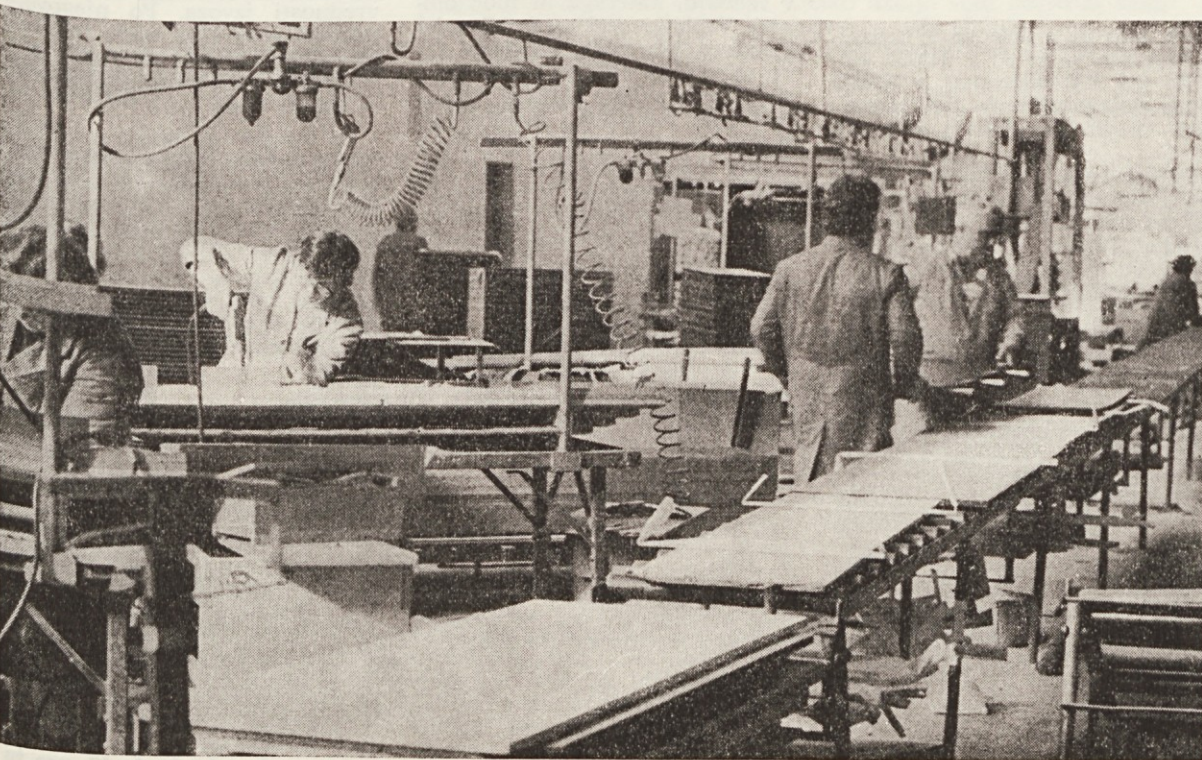
B. Repše

Ljudje se bodo največkrat čutili odgovorne do tistega, ki jih je v resnici izbral, natančneje povedano, ki je odločilno vplival na to. V krajevnih skupnostih in ozdih pa tudi drugod imamo ljudi, ki ravnaajo, kot da bi se za vselej »zapisali v oblast«. Samo demokratičen postopek, resnično in ne formalno sodelovanje delovnih ljudi pri vodenju kadrovske politike lahko premosti zdajšnje v marsičem škodljivo prakso. Tudi to je del kolektivnega dela in odgovornosti. Oblast je izziv, kateremu se ni lahko upreti. Za mnoge je koristna, vsekakor pa kar najbolj nevarna, kadar se sprevrže v patološko ljubezen.

Če se izvršni organi države, posamezniki, organi političnih organizacij ter poslovodni in bančni »veljaki« dogovarjajo o denarju, oblikujejo finančne konstrukcije in sklepajo posle, to ne sodi v kolektivno delo in ni izraz politične, pravne in ostale odgovornosti. Take povezave in na ta način gojena idila »kolektivnega dela« je povzročila razmah neodgovornosti in gospodarske krize. Pri tem so ostali ob strani vsi tisti, ki po ustavi edini smejo odločati o razširjeni reprodukciji.

Tam, kjer je oblast v rokah centrov odtujene moči, ki jim ta oblast po ustavi ne pripada, se porajajo in bohotijo negativne posledice — porabljajo tisto, česar niso zaslužili, izpodkopavajo gospodarstvo, ozde spreminjajo v antagonizem, prav tako skupnosti in narode. Glede na to se je treba upreti zgrešenemu poenostavljanju pojma in bistva kolektivnega dela in odgovornosti. Reducirajo jih na nekatera zgolj metodološka vprašanja in na vprašanje trajanja mandata, čeprav je tudi to del celote.

B. Krunic na kongresu samoupravljalcev

Iz temeljne organizacije POHIŠTVO — delo za izvoz

Produktivnost in novi sistem nagrajevanja

Gotovo ni zadnjič, da se v našem glasilu pojavlja sestavek, ki govori o sistemu nagrajevanja, ki smo ga z mnogo napora, dilom in prepričevanjem začeli uveljavljati s sprejetjem nove metodologije kot osnovo za vrednotenje del in nalog v vsem Brestu in končno — v decembru — izpeljali tudi obračun osebnih dohodkov. Ugibanj, kaj nam VZD v resnici prinaša, je še vedno veliko, nekatera med njimi pa so si zelo nasprotujoča.

Ni namen tega sestavka, da ponovno ocenjujemo vse dobre in slabe strani novo sprejete metodologije (na ta vprašanja bo dokončno odgovorila analiza, ki je te dni v pripravi), temveč bi spregovoril o enem izmed področij, na katerega bi morala sprememba vrednotenja po zahtevnosti del in nalog ter nadaljnja dodelava sistema, vsekakor usodno učinkovati, torej na produktivnost dela.

Vprašanje je seveda izredno zanimivo, vendar pa je zadeva dovolj zapletena, da bi lahko dobili enostaven odgovor, posebej še v tako kratkem času.

Na produktivnost vpliva še nešteto drugih kriterijev, ki so morda bolj izraziti kakor novo sprejeta metodologija. Poleg tega pa je potrebno vedeti, da ni le metodologija tista stvar, ki edina ureja nagrajevanje po delu oziroma rezultatih dela, temveč je, kot smo že večkrat poudarjali, osnova za izgradnjo sistema nagrajevanja. Na Brestu se tega zavedamo, zato smo storili že nekaj pomembnih korakov in poenotenju nagrajevanja, dasiravno jih preveč pasivni spremljevalec dogajanja morda ne zaznava.

Pri tem bi v prvi vrsti omenil metodologijo za spremljanje uspešnosti TOZD, s katero po enotnih merilih ugotavljamo stopnjo uspešnosti vsake TOZD posebej, kar neposredno vpliva tudi na višino osebnih dohodkov delavcev v temeljnih organizacijah oziroma v delovni skupnosti.

S tem v zvezi je bilo mnogo polemik okoli usklajevanja normativov v okviru delovne organizacije, predvsem s strani neposredno prizadetih delavcev, ki opravljajo normirano delo. Slehernemu članu našega kolektiva, ki objektivno gleda na ta vprašanja, mora biti jasno, da brez take vrste usklajevanja ne moremo govoriti o enotnosti sistema.

Nagrajevanje je pač tisto področje, kjer smo kot posamezniki najbolj ranljivi, pogosto pa tudi zelo neobjektivni do svojih sodelavcev. Zato ne moremo mimo pojava, ki bi ga ahko imenovali »kult opisov«. Verjetno ni področja na Brestu (v režiji, pa tudi v proizvodnji), kjer se niso spopadli z »reorganizacijo«, verjetno z namenom, da bi le-ta »kaj prinesla pri točkovanju«; kljub temu, da je postopek sprejemanja razvidov in opisov del in nalog potekal nekaj

pred referendumom, s katerim smo sprejeli novo metodologijo.

Kakšno zvezo ima pri tem produktivnost? Rekel bi, da je v takih delovnih okoljih v obratnem sorazmerju s proklamirano, vsaj v času razmišljanja o reorganizaciji (to pa traja že dva meseca).

Gotovo bo potrebnega še veliko dela, da bomo izpopolnili celotni sistem nagrajevanja, iz katerega bo mogoče bolj natančno ugotoviti prispevek posameznika k temu rezultatu. Pri tem mislim predvsem na enotni sistem normiranja, ugotavljanje kvalitete dela, izkoriščanje materiala in podobno. V tem trenutku je še vedno aktualno nagrajevanje po učinkovitosti, ki jo opredeljuje samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje dohodka.

Nagrajevanje je potrebno torej pripeljati do točke, kjer bo možnost za uveljavitev posameznika dovolj izrazita. Takrat bomo dobili tudi jasnejšo sliko o razmerju med produktivnostjo in uspešnostjo pri uveljavljanju sistema nagrajevanja po delu in rezultatih dela.

M. Strohsack

Poškodbe pri delu

V letu 1982 je bilo v delovni organizaciji 138 poškodb pri delu, na poti na delo in z dela. Zaradi teh poškodb je bilo izgubljenih 2.148 delovnih dni. Število poškodb se je glede na leto 1981 zmanjšalo za 21,6 odstotkov, število izgubljenih delovnih dni pa za 29 odstotkov. Večina poškodb je bila lažjih, nekoliko težjih je bilo 8, tri od teh pa so povzročile tudi lažjo invalidnost (odrez enega članka na prstu, zmanjšanje gibljivosti prstov na roki).

Podatki o poškodbah pri delu in o izgubljenih delovnih dnevih v posameznih temeljnih organizacijah so prikazani v spodnji razpredelnici.

TOZD	Število poškodb				Index na leto 1981	Štev. pošk. na 1000 del.	Štev. izg. del. dni	Index na leto 1981	Izgubljeni del. dni na poškodbo
	Pri stroji	Ost. delih	Na poti	Skupaj					
POHIŠTVO	6	22	2	30	63,8	42,6	656	78,5	21,9
MASIVA	8	16	2	26	130,0	89,7	318	159,0	12,2
ŽAGALNICA	4	11	1	16	59,3	87,0	308	43,2	19,3
GABER	3	5	—	8	47,0	56,3	179	54,2	22,3
IVERKA	11	5	1	17	130,8	106,2	274	121,7	16,1
JELKA	2	18	2	22	183,3	124,3	211	154,04	9,6
TAPETNIŠTVO	1	1	—	2	20,0	16,5	14	7,7	7,0
MINERALKA	1	2	1	4	30,8	100,0	67	41,9	16,8
PRODAJA	1	6	3	10	62,5	42,0	99	41,6	9,9
DS SD	—	2	1	3	300,0	16,3	22	336,7	7,3
SKUPAJ	37	88	13	138	78,4	61,6	2148	71,0	15,6

Število poškodb pri delu, na poti na delo in z dela se je zmanjšalo v večini temeljnih organizacij. Povečalo se je le v TOZD Masiva (za 30 odstotkov), v TOZD Iverka (za 30,8 odstotka), v TOZD Jelka (za 83,3 odstotka) in v Skupnih dejavnostih. V teh temeljnih organizacijah se je povečalo tudi število izgubljenih delovnih dni.

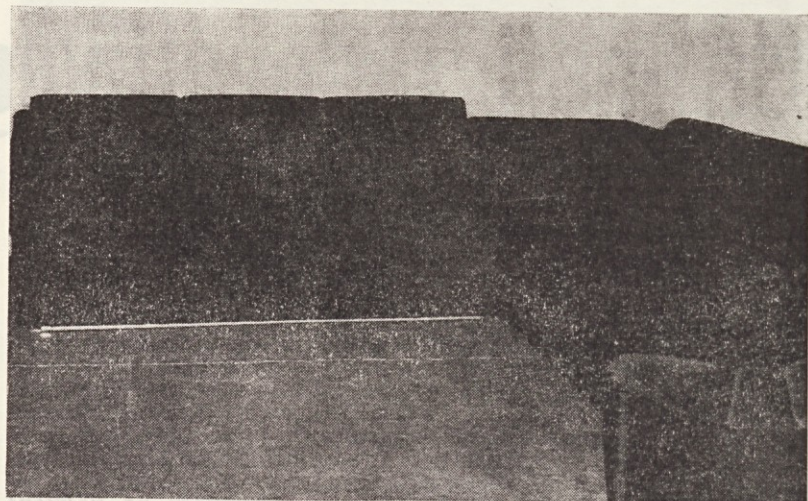
Če upoštevamo število zaposlenih, je bilo največ poškodb v TOZD Jelka (124,3 poškodb na 1000 delavcev). Tovrstno slovensko povprečje v letu 1981 (podatkov za leto 1982 še ni), ki znaša za proizvodnjo žaganega lesa in plošč 107, za proizvodnjo končnih izdelkov pa 82,7 poškodb na 1000 delavcev, presega samo še TOZD Masiva. Vsa delovna organizacija pa je z 61,6 poškodb na 1000 delavcev močno pod tem povprečjem.

Povprečna odsotnost z dela na poškodbo, ki v splošnem nakazuje težo poškodb, je bila največja v TOZD Gaber (22,3 dni na poškodbo) in v TOZD Pohišstvo (21,9 dni na poškodbo). V tej delovni organizaciji so poškodbe povzročile manjšo odsotnost z dela kot prejšnje leto, saj se je število izgubljenih delovnih dni na poškodbo zmanjšalo za 9,3 odstotka.

Največ nezgod, kar 59,5 odstotka, se je pripetilo pri manj nevarnih delih, kot so različna ročna dela, dela z ročnim orodjem, notranji transport in gibanje ljudi pri delu (padci na tovarniškem območju). Pri delu z rezkalnimi stroji je bilo 7,1 odstotka vseh poškodb, pri delu z žagami vseh vrst, ki veljajo za najbolj nevarne, pa 9,5 odstotka.

Delavci, ki opravljajo dela z večjo nevarnostjo poškodb in zdravstvenih okvar, so bili na posebnih zdravniških pregledih. Težjih poklicnih obolenj ni bilo. Od lažjih tovrstnih obolenj se zadnja leta zmanjšujejo obolenja zaradi škodljivega vpliva organskih topil, ki jih vsebujejo materiali za lakiranje, naraščajo pa naglušnost in obolenja sklepov. To pomeni, da bi morali še bolj poskrbeti za zavarovanje delavcev pred premočnim ropotom in za pravočasno premeščanje delavcev, ki pri delu opravljajo enake, ponavljajoče se gibe.

V. Znidaršič

Vzorec nove sedežne garniture. Priprava dela v TOZD TAPETNIŠTVO pripravlja novo sedežno garnituro, katere designe in osnovne značilnosti so že vidne na vzorcu, končni popravki pa bodo v kratkem. Temu sledi še priprava dokumentacije in predstavitev modela na enem izmed bližnjih sejmov.

Lepo je, ko vsi poprimejo za delo

OB NAŠIH SKUPNIH IZVOZNIH PRIZADEVANJIH

Besede, kot so gospodarska stabilizacija, zadolženost v tujini, devize in izvoz, nas stalno spremljajo kot roj razdraženih čebel. Njihovega pomena smo se začeli odgovorneje zavedati šele v zadnjem času, ko šivi našega gospodarstva na vseh koncih in krajih pokajo. Kam nas dosedanja lagodnost pelje, si kaj lahko predstavljamo. Torej je povečanje izvoza naša življenjska in gospodarska nuja, naš edini način, da se izkopljemo iz sedanjih zagat.

Tudi v GABRU smo se ob sprejemanju plana v preteklem letu odločili, da bomo s 400.000 dolarji izvoza vsaj delno pokrivali naše potrebe po uvoznem materialu. Vendar je tudi ta znesek porajal dvom, ali bomo to obveznost sposobni tudi uresničiti. Upravičenost tega se je pokazala že med letom, ko na področju izvoza ni bilo moč opaziti kakega zavirljivega uspeha.

Toda ob začetku zadnjega četrletja so se izvozne naloge tako rekoč kar pritihotapile v kolektiv, pa ne le za načrtovano vrednost, pač pa za tri do štirikrat večjo. Dobili smo ponudbe za izvoz v Anglijo in Švedsko, vendar vse z izredno kratkimi dobavnimi roki ter z zahtevno po visoki kvaliteti. Na mizi so bili le tehnološko neobdelani načrti, nikjer nikakršnega materiala, skratka, ničesar. Pred kolektiv se je postavljala težka odločitev — sprejeti ali ne. Za marsikoga bi sprejem teh ponudb pomenil gospodarski avanturizem.

Po posvetih na organih upravljanja so bile vse ponudbe sprejete, s tem pa tudi veliko tveganje, odgovornost in obveznost vsakega posameznega delavca.

Od tedaj dalje je vse potekalo v vzdušju, katerega ni moč opisati. Vsak je vzel svoj del naloge zares, kot temu pravimo. Prvo vprašanje je bilo, kako zagotoviti tako velike količine raznovrstnega materiala. Telefoni so bneli na vse strani, pogosto z dokaj ostrimi besedami. Za dobavo materiala so bile uporabljene različne kombinacije in rešitve, ki v normalnih pogojih dela nikomur ne bi prišle na misel, saj so bili dobavni roki določeni do ure natančno.

Med tem časom so bili vsaj za silo rešeni oziroma določeni tudi tehnološki postopki. Vse je potekalo s strašansko naglico, bila pa je tudi vrsta improvizacij, saj drugače ni šlo.

Tekma s časom se je pričela. Ropot strojev praktično ni prenehal, čeprav je tu pa tam kateri izmed njih odpovedal poslušnost. Po krajšem ali daljšem zastoju so bili spet usposobljeni za čezmerne napore.

Pa kolektiv...? Nihče izmed delavcev ni vprašal ali pomislil, kaj in kakšno delo mu določa papir o razporeditvi, niti kdaj in koliko časa bo trajal delavnik. Vsak je prijel za delo tam, kjer

je bilo potrebno. Naj omenim za primer delavca z bolnimi nogami — ob pogledu nanje bi ga vsak vprašal, kako je sploh še sposoben hoditi. Pa je prav ta delavec vzdržal pri delu tudi po 14 ur na dan, čeprav se je ob koncu dobesedno že opotekal.

Kontejnerji so pričeli prihajati kot po tekočem traku in odprtih vrat kazali svojo nenasičenost. Polno obremenjeni viličarji so kot programirani krožili okrog njih. Po 20 urah nakladanja težkih tovorov sta se dva skladiščna delavca odločila, da sploh ne gresta domov, saj ju do novega dne loči le nekaj ur. Po tleh sta si razprostrla kartone in utrujena legla.

Vsako je na obrazih delavcev opazil nekaj izjemnega: nasmeh, poln vedrosti in optimizma ter istočasno tudi skrajno občutljivost, če se je kaj zataknilo, skrb in odgovornost vsakega, da bi bilo delo do roka opravljeno — skratka, delovni zanos, ki ga v naši družbi tako pogrešamo.

Več kot tri mesece so trajali ti veliki napor. Okrog 2 tisoč ton materiala in izdelkov je šlo po večkrat prek rok teh delavcev. Na Silvestrovo je še zadnji kontejner odpeljal z dvorišča tovarne, ki bo pripisal zadnjo številko k 1,5 milijona dolarjev vrednosti izvoza. Po njegovem odhodu smo vsaj malo počistili in uredili tovarno ter zbrali svoje misli z radostnim zaključkom — uspeli smo!

Pa vendar je nekaj manjkalo po tej veliki predstavi? Kot družina, ko po napornem delu zvečer posede za mizo, poslednji prisede tudi gospodar se zatre v utrujene obraze z besedami: »Ja, pridno in pošteno ste delali, kar tako naprej.« Te besede so bile družini največje priznanje in nagrada, pa tudi obveza.

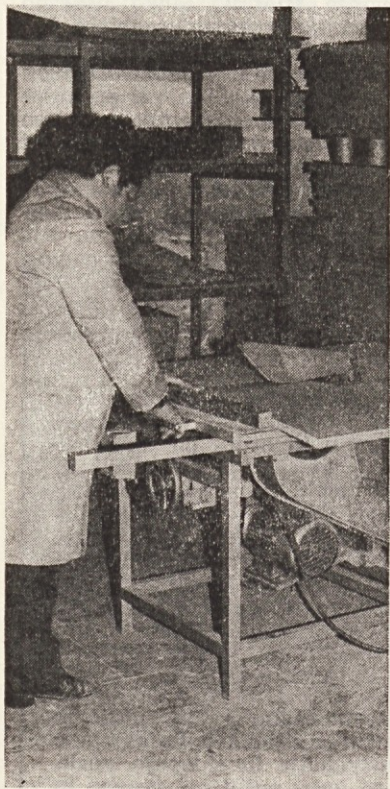
F. Mlakar

OBVESTILO

Vse delovne ljudi in občane obveščamo, da se je spremenil urnik nudenja pravne pomoči, ki ga je organiziral občinski sindikalni svet.

Od 1. marca naprej se boste lahko poslužili pravne pomoči v zgradbi enote temeljnega sodišča na Rakeku v pisarni odvetnika Borisa Lepše in sicer: vsako ponedeljek od 8.30 do 13. ure vsako sredo od 8.30 do 17. ure in vsak petek od 8.30 do 13. ure.

NOV DELOVNI PRIPOMOČEK

Mehaniki iz TOZD TAPETNIŠTVO so izdelali krožno žago s premično delovno mizo, ki jo uporabljajo za razrez tlačene lepenke. Do sedaj so za razrez uporabljali tračno žago, pri kateri so bile velike težave z žagnimi trakovi, saj je tlačena lepenka izredno neugodna za rezanje.

Nova krožna žaga bo prinesla tudi prihranek pri času, saj z widia krožnimi žagnimi listi lahko lepenko režemo hitreje, večslojno naenkrat ter varneje.

S. Knap

Zakaj le ob prazniku?

RAZGOVOR OB LETOŠNJEM DNEVU ŽENA

Ob dnevu žena se tudi moški znajdemo v zadregi (že vemo, zakaj); še posebej pa denimo, uredniški odbor našega glasila ob razmišljanjih, kako posvetiti to številko posebej tudi »ženskim« vprašanjem. Mar jih nismo enakovredno vključevali v informiranje o našem gospodarstvu (na Brestu je zaposlenih 966 žena), o našem družbenem standardu, o skrbi za reševanje vprašanj s stanovanjskega, vzgojnovarstvenega, izobraževalnega in še kakšnega področja...

Nekako se ob dnevu žena brez pravega razloga spomnimo na to, da bi morali storiti še kaj posebnega. Ob tem pa se pravzaprav ne zavemo, da so žene-delavke-matere nepogrešljivi del našega vsakdana iz leta v leto, da bi morali »ženska« vprašanja reševati skupaj sleherni dan, bodisi ob delu, bodisi v širši družbeni skupnosti.

O teh stvarih smo se želeli pogovoriti s predstavnicami »nežnega spola«. V stabilizacijskih časih smo povabili na razgovor le četverico, za katero pa menimo, da posplošeno vendarle lahko predstavlja osnovna stališča žena v našem delovnem okolju.

Sogovornice so bile: Marija GERBEC in Majda BAHUNEK iz TOZD Pohošče, Marta DRAGOLIČ iz TOZD Masiva in Vanda ŠEGA iz Skupnih dejavnosti.

— V vseh temeljnih dokumentih, ki urejajo naše družbene odnose, imamo trdno zapisano opredelitev popolne enakopravnosti med obema spoloma. Kako se to kaže neposredno, v življenju?

Nedvomno smo v teh nekaj desetletjih po osvoboditvi, v novi družbi, kar zadeva enakopravnost, dosegli izjemen napredek. Danes ima ženska pri nas resnično — vsaj formalno — zagotovljene enake možnosti za osebnostno uveljavitev kot moški prav na vseh področjih delovanja.

Žal se v neposrednem življenju še vedno kaže drugačna podoba, morda zaradi tradicij, morda zaradi bioloških razlik.

Pri zaposlovanju smo dosegle velik napredek (o tem govorijo tudi podatki), zatakne pa se že pri vrednotenju dela. Večina zaposlenih žena — vsaj na Brestu — nima ustrezne izobrazbe in kvalifikacije; možnosti za pridobitev le-te pa so za ženske iz najrazličnejših razlogov dosti težje kot za moške. Občutek imamo, da se to iz nepravilne ocenitvah del in nalog oziroma preprosteje, pri nagrajevanju. Bolje namreč ocenjujemo formalno kvalifikacijo kot resnični delovni učinek.

Tudi pri izbiri za vodilna ali vodstvena delovna mesta se zdi, da imajo moški določeno prednost. Ali zaradi razmišljanj odgovornih, da bo ženska pogosteje odsotna ali zaradi njene premajhne avtoritete oziroma sposobnosti za vodenje in organiziranje...

Še slabše pa je v družini. Če ženska nima resnično razumevaločega in sodobno mislečega partnerja, je delitev dela doma še vedno izrazito patriarhalna — kot da žena ne bi bila zaposlena ali celo družbeno-politično aktivna.

— In zdaj smo pri vprašanju: žena-delavka-družina... Kako vse to združiti?

K temu čisto zares nimamo bistvenih pripomb, saj vse teče kot je treba. Morda le to: včasih ob nekaterih obolenjih prepozno ukrepamo; premalo je preventive. Težave so še s tem, kar je v lesni industriji (vsaj v neposredni proizvodnji) zelo malo delovnih mest za posebne zdravstvene primere.

— Kakšno praznovanje vašega dneva bi si želele letos?

Prav nič posebnega in razburljivega. Doma le majčkeno pozornosti in razumevanja. Podobno pa tudi v službi: nekaj vljudne pozornosti, kulturni program ter govor ali pogovor o naših problemih — brez daril ali »veselic« v slabem pomenu besede.

Žal tudi tokrat ne moremo zapisati vsega, o čemer je tekla beseda. Nasutih je bilo še in še vprašanj in zadevščin, s katerimi se srečujejo žene doma, pri delu, pa tudi v širšem družbenem okolju.

Pa sem jih spomnil, da bi morala pri občinski konferenci SZDL delovale tudi konferenca za družbeno aktivnost žena, ki pa sploh ni živa. V en glas so sogovornice ugotovile, da bi lahko imela ta organizacija vidno vlogo pri uresničevanju stališč in reševanju številnih vprašanj, ki tarejo ženski del v naših krajevskih skupnostih in občini; pa bi bilo prav, da res strnejo vrste in se organizirano vključijo v naš celotni življenjski utrip.

S to mislijo in pa z iskreno čestitko smo tudi sklenili naš prirediteljski razgovor.

Pripravil in zapisal B. Levec

Sodobna družina je povsem nekaj drugega kot je bila nekdanja. Če je urejeno otroško varstvo, če je organizirano podaljšano bivanje otrok v osnovni šoli, če je dogovorjena delitev dela med moščen in ženo, če... — če bi bili vsi ti še drugi »čeji« uresničeni, bi se lahko tudi ženska enakopravno vključevala v družbeno-politično, rekreacijsko, kulturno dejavnost... Ker pa niso, se nujno znajde v dilemi: družina — druga dejavnost. Odločitev je menda jasna.

Tudi sicer imamo občutek, da se tudi ob organizirani družbeni pomoči družini, le-ta vse bolj razdira in je v njej vse manj tiste pristne človeške povezanosti in soodvisnosti.

— Je varstvo žena pri delu (na osnovi zakonskih in drugih predpisov) na Brestu dovolj dosledno?

KAKO BOMO PRAZNOVALI DAN ŽENA?

8. marec. Toliko različnih občutkov, različnih razmišljanj, različnih pogledov. Dejstvo, zakaj je 8. marec — dan žena, je zapisano le v knjigah. O Klari Zetkin in Rozi Luxemburg slišijo srednješolci pri urah zgodovine. Časi, ko se je žena — delavka — mati borila za svoje pravice in za enakopravnost, so mimo.

Zadnja leta so ženske praznovale svečano, z darili, s šopkom rož. Slišati je lepo. Za večino je bila to tudi praksa. Prišli so časi gospodarskih težav, stabilizacije. Odpovedujemo se praznovanju, stroške znižujemo kolikor je mogoče. In v tem je razlog, da je moral ali to poseči tudi organizacija sindikata. Tudi doslej je bil sindikat nosilec praznovanja.

Glede na spremenjene gospodarske razmere je bila konferenca sindikata že lani pobudnik akcije, da se v vseh kolektivih ob 8. marcu pripravi krajši kulturni program, predvsem pa naj ne bo nobenih daril. Rekli so, ne. Blizal se je praznik, tradicija je bila močna, želje po pozornosti ravno tako in — darila so bila.

Težave je povzročilo dejstvo, da se je nekaj kolektivov le držalo dogovora in razlogi za nezadovoljstvo, spore in očitke so bili tu.

Letos je konferenca sindikata s pomočjo osnovnih organizacij ponovno in pravočasno razpravljala o tem in sklenila, da je sindikat v temeljnih organizacijah in Skupnih dejavnostih nosilec akcije, da se ob 8. marcu pripravi krajši kulturni program in družabno srečanje. Enako akcijo vodi občinski sindikalni svet tudi v drugih kolektivih v naši občini.

Praznovanje naj bo torej kulturno, sproščeno, predvsem pa povsod enako.

Naši ljudje

Ko v zgodnjih zimskih jutranjih urah stopamo v tovarniške prostore, se nam zdi normalno, da so topli. Takšne pogoje zahtevajo naši izdelki v vseh fazah obdelave, seveda pa tudi delavci, da v ogrevanih prostorih normalno delajo.

Da je naša tovarna topla, skrbi kotlovnica s skupino kurjačev, od katerih želim enega tokrat predstaviti.

Obiskal sem ga kar na delovnem mestu v kotlovnici, saj se med delom kurjač ne more oddaljiti od parnega kotla.

Viktor Petrovič, kurjač visokotlačnih parnih kotlov v temeljni organizaciji POHIŠTVO:

»Moje prvo delovno mesto na Brestu je bilo na skladišču žaganega lesa pred dvaindvajsetimi leti. Z delom sem bil zadovoljen že zato, ker sem ga sploh dobil. Očeta sem namreč izgubil po vojni leta 1947, ko mi je bilo šele šest let. Na skladišču lesa nisem dolgo ostal. V kotlovnici je bila večna potreba po kurjaču, zato me je stari mašinist Jaka Vadnal prišel iskat na skladišče lesa.

Po dveh letih dela v kotlovnici sem odšel v vojsko, 1961.

Vse več težav

PRESKRBA S PREHRAMBENIMI IZDELKI V OBRATIH NAŠE DRUŽBENE PREHRANE

Ko so nas lani potniki iz različnih trgovskih podjetij vse bolj na redko obiskovali, smo se hitro ovedli, da se bo gospodarska kriza poznala tudi pri nas — v obratih družbene prehrane. Le-ta se sicer ni pokazala v zmanjšanju toplega obroka ob delu, bolj se je poznala v spreminjanju vnaprej določenega jedilnika. Res pa je, da nam je primanjkovalo tudi najosnovnejših živil, masti, olja, mesa in podobnega.

In kje so vzroki? Če se vprašamo, ali bo letos bolje, lahko takoj odgovorim, da verjetno ne. Omenil bi samo nekaj vzrokov.

Medtem, ko so se cene koruze in pšenice dvignile ter s tem stimulirale kmete za pridelavo teh živil, so ostale cene sončaric, iz katerih dobivamo olje, na isti, prenizki ceni. Prav tako je tudi s svežo slanino, ki jo zaradi nizke cene raje mešajo v poceni salame kot da bi iz nje pridobivali mast. Nekaj več upanja nam ostane pri mesu, saj so zadnji podražitvi botrovale višje odkupne cene živine. Podobne težave so tudi z nekaterimi drugimi osnovnimi živili.

Trg, slabo založen z nekaterimi živili, nas močno ovira tudi v prizadevanjih za uvedbo dietne prehrane za posamezne delavce, do katere so upravičeni. Če pišemo o preskrbi s prehrabnimi izdelki, je treba povedati tudi o težavah z redno preskrbo mleka vsem tistim delavcem, ki so zaradi posebnih pogojev dela upravičeni do napitka mleka ali soka (samoupravni sporazum o varstvu pri delu,

leta. Vojni rok je trajal tri leta. Bil sem na ladji (zopet) kot kurjač pri parnem kotlu. Nato sem se vrnil v montažni oddelek Bresta. Pokojni šef kotlovnice Jože Ule me je prišel iskat, da bi se vrnil v kotlovnico. To je bilo septembra leta 1963 in od takrat sem stalno na tem delovnem mestu.

Delo je bilo zelo naporno. Med mojo vojaščino so že montirali mali kotel G-2 za potrebe tovarne ivernih plošč.

1965. leta sem šel na tečaj za kurjača visokotlačnih parnih kotlov v Ljubljano. Kmalu nato sem se poročil in si ustvaril družino. Nato sem kupil parcelo in začel graditi hišo.

Delo v kotlovnici ne pozna praznikov, prostih sobot, noči, zime in še česa... Vsa ta leta, odkar sem zaposlen v njej, je bilo delo enakopravno priznано s strojnimi ključavničarji v pogonskem servisu. Sedaj pa ugotavljam, da dobi vsak novosprejeti mehanik enak osebni dohodek kot jaz.

Kurjaški poklic je težak, zato je težko dobiti ustreznega človeka za zaposlitev. Na razpis takšnega prostega delovnega mesta se nihče ne javi. Zelo smo kurjači prizadeti zaradi ukinitve nadomestila za polurno delo med malico, saj se parni kotel ne ustavi in sta skrb in oskrbovanje neprekinjena. Nasploh vsi menimo, da je naše delo premalo vrednoteno. Prostor se poleti razgreje tudi do 45° Celzija, kar je zelo veliko.

S sodelavci sem zelo zadovoljen, saj se odlično razumemo. Bojim pa se, da bodo iskali delo drugje, čim se bo pokazala možnost.

Prostega časa mi ostane zelo malo zaradi dela v treh izmenah. Kot Brestovec z dvaindvajsetletnim delovnim stažem ocenjujem razvoj Bresta kot zelo uspešen. Mislim pa, da so naši pohoštevni izdelki kljub kvaliteti predragi.

Posebnih želja za prihodnost nimam. Želim si ohraniti zdravje, ki je pri mojem delu precej ogroženo. Prosti čas najraje preživim v naravi, na svežem zraku.

Pripravil M. Mišič

Naše sogovornice o »ženskih« in drugih vprašanjih

Poklici po novem!

ALI KAKO DO POKLICA V USMERJENEM IZOBRAŽEVANJU

Če smo bili doslej navajeni, da si je človek pridobil poklic v šoli oziroma z zaključnim izpitom, v usmerjenem izobraževanju temu ne bo več čisto tako. Zakaj ne?

Število vzgojno izobraževalnih programov se je močno zmanjšalo, tako da daje en vzgojno izobraževalni program osnove za delo v več poklicih. Najbolj zgovoren primer najdemo v kovinarstvu, kjer se učenci po obvladanem triletnem programu obdelovalec kovin lahko usposobijo za rezkalca, strugarja, brusilca kovin, vrtalca, ostrilca, gravirja, orodjarja, mehanika obdelovalnih strojev in tehničnega strojnega risarja.

Se vedno pa se pojavljajo mnenja, da je tudi sedaj vzgojno izobraževalnih programov preveč in da bi jih morali še bolj združevati.

Zanimiva je definicija poklica, kakor jo opredeljuje družbeni dogovor o enotni klasifikaciji poklicev in se glasi:

Za poklic se štejejo določena dela oziroma delovne naloge, ki jih opravlja posameznik, da bi proizvajal materialne in druge dobrine oziroma, da bi opravljal storitve in pridobival dohodek, ne glede na panogo dejavnosti. To bi pomenilo, da ima poklic le tisti, ki opravlja določeno delo in pridobiva dohodek.

Brezposelnim pa se šteje za poklic delovna in strokovna usposobljenost za proizvodnjo materialnih in drugih dobrin oziroma za opravljanje storitev in pridobivanje dohodka.

Kot pojem ostaja še vedno strokovna izobrazba, kar pomeni splošna in strokovna znanja in spretnosti, ki se praviloma pridobivajo v šoli oziroma s samozobraževanjem in so tudi preverjena v šoli.

Vidimo torej, da po končanem vzgojno izobraževalnem programu, po pridobljeni izobrazbi, še nihče ni sposoben opravljati določenega dela, torej še nima poklica. Ta znanja oziroma sposobnost si mora šele pridobiti z opravljanjem neposrednega dela pod vodstvom mentorja po vnaprej določenem programu za usposabljanje.

To smo doslej več ali manj dosledno opravljali s pripravništvom. Programe za usposabljanje pripravi vsaka temeljna organizacija za svoje potrebe za vse udeležence usmerjenega izobraževanja, torej tudi za skrajšane, dveletne in triletno programe.

V splošnem združenju lesarstva Slovenije je na predlog strokovnega sveta pri posebni izobraževalni skupnosti lesarstva dogovorjeno, naj bi trajali programi usposabljanja za skrajšani

program tri mesece, za dveletni program štiri in triletni program pet mesecev.

Kako obsežni bodo programi usposabljanja, je prepuščeno temeljnimi organizacijam. Če je temeljna organizacija majhna, lahko vključi v program usposabljanja vsa dela, ki so predvidena za določeno stopnjo zahtevnosti del. Če pa so dela v neki temeljni organizaciji strokovno dokaj različna in specializirana, pa bi kazalo programe usposabljanja oblikovati le za manjše število del oziroma nalog, ali bolje, delokroga del oziroma nalog. Pri tem ne smemo pozabiti cilja usposabljanja, kar naj bi bila delavčeva usposobljenost za samostojno delo.

Cilje bo mogoče lažje in hitreje dosegati na ožjih delokrogih del, pri čemer lahko pridemo do ozko usposobljenih delavcev, ki so sicer sposobni dosegati velike uspehe (v kvaliteti, količini in gospodarnosti) in bi tako omogočali nizko ceno izdelkov in s tem konkurenčnost na trgu. Slaba stran specifičnosti usposobljenih delavcev pa je ob pogostni menjavi del oziroma opravil.

Sistem usmerjenega izobraževanja je našel odgovor tudi na to vprašanje s trajnim izobraževanjem, ki ne predstavlja samo sprotnega osvajanja znanj in spretnosti zaradi razvoja tehničnih in tehnoloških znanosti, temveč tudi usposabljanje za nove delokroge del.

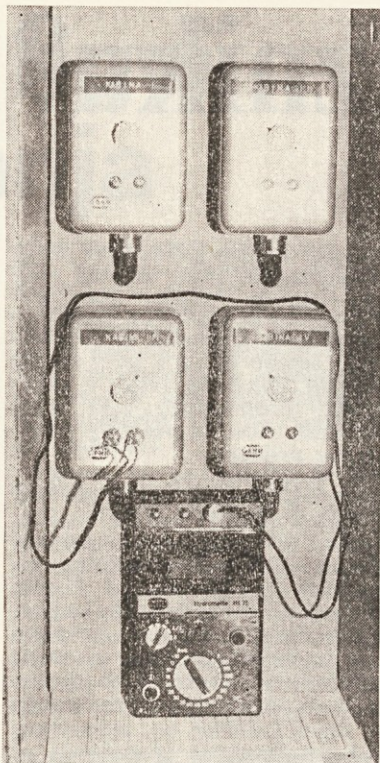
Vsekakor si bomo morali prizadevati, da se bodo delavci usposabljali ne samo v okviru enega poklica iste kategorije zahtevnosti, pač pa za več kategorij zahtevnosti.

Naj navedem primer lesarja širokega profila, ki se bo usposabljal za delokroge del pri strojni obdelavi lesa, za površinsko obdelavo lesa, sušenje lesa, izdelovanje delovnih pripomočkov, izdelovanje vzorčnih izdelkov, vodenje delovnih skupin, usposabljanje delavcev in podobno.

Če pa si bo po usposobljenosti za strojno obdelavo lesa pridobil tudi izobrazbo za lesarja tehnika in se usposobil še za organiziranje dela v strojni obdelavi lesa, bo imel dva poklica na dveh različnih stopnjah zahtevnosti del. S široko usposobljenimi delavci bo seveda lažje organizirati proizvodnjo.

V februarju smo že pripravili prvi program usposabljanja za poklic »obdelovalec lesa« v temeljni organizaciji Pohišstvo, kar sodi v drugo stopnjo zahtevnosti del.

F. Turšič

NOVO V KONTROLI SUŠENJA

Vse večje zahteve trga po kvalitetnih izdelkih nas silijo k iskanju možnosti za boljše tehnološke postopke oziroma za reševanje tehnoloških vprašanj, ki posredno ali neposredno vplivajo na kvaliteto izdelkov.

Dolgoletne izkušnje so pokazale, da se v Masivi vseskozi srečujemo z velikimi težavami, ki so posledica več ali manj nepravilnega sušenja lesa. Vzrokov za takšne nepravilnosti je veliko, bodisi da so opravičljive, večkrat pa so tudi osebne narave.

Strokovna proučevanja sušenja in poizkusna sušenja, ki smo jih opravili, so pokazala, da je osnovno vprašanje — kontrola sušenja, ki je velikokrat pomanjkljiva in nepravilna. Posledice dosedanjega sušenja so bile že pogosto vidne. Zato sta več kot očitni želja in potreba, da pridemo na kontrolo celotnega procesa sušenja.

V ta namen smo nabavili vlagomer GANN-Hidromette HT 75 s priključki. Vlagomer nam omogoča celotno kontrolo sušenja na enem mestu in v vsakem trenutku, s tem, da odpadeta odpiranje kabin in tehtanje vzorcev, ker omogoča aparat neposredno merjenje in odčitavanje podatkov.

Zavedamo se, da z nabavo vlagomera težav še nismo rešili in da je potrebno še ogromno truda in dela v zvezi z boljšim sušenjem. Nesmiselna je trditev, da bomo kar naenkrat težave s sušenjem že rešili, prepričani pa smo, da z resnim in strokovnim delom uspeh ne sme ostati.

S. Rupar

Več neposrednih informacij

SINDIKATI OCENILI OBVEŠČANJE V TEMELJNIH IN V DELOVNI ORGANIZACIJI

V novembru 1982. leta naj bi izvršilni odbori vseh osnovnih organizacij sindikata razpravljali tudi o obveščanju na Brestu in sicer celoviteje, ne le v sklopu varnostnih ocen. Žal so bile razprave le v štirih temeljnih organizacijah in še tam bolj mimogrede.

S tem vsekakor ne moremo biti zadovoljni, saj je treba vedeti, da je vsebinsko usmerjanje in kritično spremljanje obveščanja v združenem delu ena izmed pomembnih nalog sindikata. Kljub temu lahko le ugotovimo nekatera skupna izhodišča ocene, ki jih je moč posplošiti.

Obveščanje znotraj temeljnih organizacij je zadovoljivo, čeprav ne povsod najboljše, saj so delavci dobro seznanjeni z najbolj bistvenimi vprašanji gospodarjenja. Se najbolj učinkovite so neposredne (ustne) informacije po delovnih enotah in razvijanju te oblike bi morali še naprej posvečati posebno skrb. Informacije so dostopne tudi prek oglasnih desk in zapisnikov, vendar bi morali to možnost izkoristiti še bolj in pripravljati za deske tudi povzete posameznih samoupravnih in delegatskih gradiv ter druge sprotne informacije.

Pri vodilnih, vodstvenih in strokovnih delavcih z najrazličnejših ravni delovne in temeljnih organizacij je čutiti še vedno premalo odgovornosti, zavesti in interesa za posredovanje informacij z njihovih delovnih območij. Zato prihaja tudi do nepotrebnih dezinformacij in slabega vzdušja med delavci ob ukrepih, ki neposredno zadevajo njihovo življenje (na primer ob uvedbi novega delovnega časa, ob prehodu na nov način nagrajevanja in podobnem).

Že na tej ravni precej škripaje ob pretoku povratnih informacij v delegatskem sistemu, saj delegati premalo poročajo o svojem delu in zlasti o sklepih, ki so jih sprejeli na različnih organizacijah, pa tudi o uresničevanju teh

sklepov. Potrebna bi bila tudi večja organizacijska in strokovna pomoč delegacijam.

Precej vrzeli v obveščanju po temeljnih in v delovni organizaciji bi lahko zapolnil interni Informator, zlasti kot pomoč delegatom, članom organov upravljanja, pa tudi ostalim delavcem pred odločanjem — po načelu »obveščanje za odločanje« z objavljanjem informacij tudi o samoupravnih dogajanjih izven delovne organizacije.

Najslabše je z informacijami o delu samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti in občine, zlasti ko je Obzornik skrčil obseg informacij s teh področij, Zaromet pa ustreznih informacij ne posreduje, ali pa premalo.

Splošne informacije na ravni delovne organizacije so prek Obzornika in drugih informativnih gradiv zadovoljive, vendar pa preveč splošne, kar pa je glede na koncept glasila razumljivo.

Končna ugotovitev bi lahko bila: **premalo je neposrednih, pravočasnih in jasnih informacij, zlasti iz delovanja delegatskega sistema, ki bi omogočale, da bi delavci lahko resnično premišljeno samoupravno odločali o zadevah znotraj Bresta, predvsem pa o zadevah izven delovne organizacije (samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti, občina kot celota).** Temu bi bilo treba tudi prilagoditi sedanji sistem obveščanja.

Prav v teh dneh je o tej oceni na svoji razširjeni seji razpravljala tudi izvršilni odbor konference sindikata; končno oceno pa bo strnil odbor za obveščanje v prihodnjem mesecu.

NOVA VODSTVA KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Ob koncu leta 1982 se je iztekel mandat samoupravnim organom v krajevnih skupnostih. Zato se je občinska konferenca SZDL skupaj z krajevnimi konferencami lotila priprav in izvedbe volitev po vseh krajevnih skupnostih.

Krajevne konference so na programskih sestankih ocenile delo dosedanjih skupščin, pa tudi sedanji položaj in razvojne možnosti. Poudarjena je bila tudi potreba po izobraževanju članov novih organov, še posebno potrošniških svetov in tesnem sodelovanju le-teh s trgovino.

Na osnovi tega so bile oblikovane nove skupščine in njihovi sveti. Seveda pa tudi tokrat ni šlo vse po zastavljenem rokovniku in so šele zdaj znana nova vodstva krajevnih skupnosti.

Novi predsedniki skupščin in svetov krajevnih skupnosti za štiriletno obdobje so:

KS Cajnarje-Zilce	predsednik skupščine	Janko Pirman
	predsednik sveta	Anton Intihar
KS Nova vas	predsednik skupščine	Franc Škrabec
	predsednik sveta	Mirko Doles
KS Rakek	predsednik skupščine	Franc Perko
	predsednik sveta	Franc Vengust
KS Loška dolina	predsednik skupščine	Jože Juvančič
	predsednik sveta	Ivan Škrbec
KS Cerknica	predsednik skupščine	Franc Hrastnik
	predsednik sveta	Marjan Kusič
KS Begunje	predsednik skupščine	Ivan Intihar
	predsednik sveta	Ivo Škrli
KS Grahovo	predsednik skupščine	Jože Gornik
	predsednik sveta	Franc Kranjc

Pravnik odgovarja

Vprašanje: Delavec občasno po potrebi nadomešča začasno odsotnega delavca na odgovornejših delih oziroma nalogah in sicer tako, da opravlja le njegova najnujnejša dela oziroma naloge. Ali ima v tem primeru pravico do višjega osebnega dohodka ali ne?

Odgovor: Delavec, ki le občasno po potrebi nadomešča začasno odsotnega delavca le v takem obsegu, da opravlja njego-

va najnujnejša dela oziroma naloge, po našem mnenju nima pravice do višjega osebnega dohodka. Tak delavec namreč v pretežni meri opravlja svoje delo in le če je potrebno opravi tudi neodložljivo delo delavca, ki je začasno odsoten. V primeru da bi delavec dalj časa oziroma v celoti nadomeščal začasno odsotnega delavca pa bi imel za ta čas pravico do višjega osebnega dohodka. A. Perčič

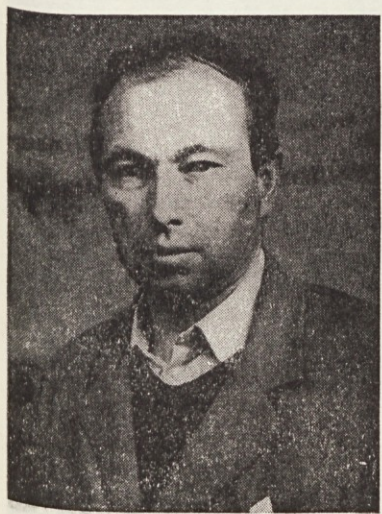
Štiri gracije... V januarju, ko ni bilo snega, smo se veselo drsali po jezeru

Delegati govore

Nadaljujemo z našo stalno rubriko «Delegati govore». Tokrat smo zaprosili Franca ZEVNIKA, vodjo delegacije v zbor združenega dela skupščine občine Cerknica, iz temeljne organizacije Pohištvo, naj nam kaj več pove o izkušnjah iz svojega dosedanjega delegatskega delovanja.

— Delegatski sistem ima sedaj že nekaj let izkušenj. Kako ga ocenjujete vi?

Delegatski sistem ima res že kar precej izkušenj. Mislim pa, da še vedno ni zaživel tako kot je bil zamišljen. Čedalje bolj vidimo, da so delegati vse bolj brezbržni. Tam, kjer sta dobro razvita samoupravljanje in delovanje družbeno političnih organizacij, je tudi delovanje delegacij boljše. Če so delegati dovolj seznanjeni z dogajanjem v svojih delovnih okoljih, lažje sodelujejo pri samoupravnem in delegatskem odločanju.

— Biti delegat... Je to izraz zaupanja vašega delovnega okolja, ki vas delegira, je to dolžnost in obremenitev, ali zgolj formalnost, na katero smo se že navadili?

V nekaterih primerih je delegat imenovan zaradi zaupanja njegovih sodelavcev, mnogokrat pa to zaupanje pomeni le formalnost. Nekdo pač mora biti, saj vemo, da se mnogi, ki bi bili verjetno bolj primerni, otepajo »funkcij«, ker nočejo žrtvovati svojega prostega časa.

Iz drugih lesarskih kolektivov

MEBLO je v začetku leta pričel izdelovati iverke, ki so uvrščene v višji, bolj kakovostni razred po mednarodnih standardih. Novost v proizvodnji je novo lepilo, pri katerem se sprošča dva- in polkrat manj formaldehida. Ta izboljšava v proizvodnji ivernih plošč je uspeh sodelovanja Mbelovih strokovnjakov z biotehniško fakulteto — oddelkom za lesarstvo in proizvajalcem lepila v INA — Nafta Lendava. Z novo proizvodnjo so ugodili vsak dan glasnejšim zahtevam kupcev z zahodnoevropskih tržišč po iverkah kvalitetnejšega razreda. Uspeh v izvozu je očiten, saj so v preteklem mesecu prodali predvsem italijanskim kupcem 3370 kvadratnih metrov plošč, kar je za 40 odstotkov več kot je znašal lanski poprečni mesečni izvoz.

LESNINO je znova obiskala kitajska delegacija ministrstva lahke industrije. Dogovorili so se za izgradnjo tovarne stolov na Kitajskem, pri čemer bi Lesnina dobavila strojno opremo in opravila vse intelektualne storitve (od izdelave projektov, inštruktaže, svetovanja in podobnim). To je Lesninin prvi projekt v tej deželi, dogovarjajo pa se še o novih, tudi dolgoročnih oblikah sodelovanja.

MARLES in kočevski Melamin sta se dogovorila za poslovno

— Kakšen je po vašem mnenju dober delegat oziroma kakšen naj bi bil?

Dober delegat spremlja razmere in dogajanja tam, kjer dela in živi. Pogloblja se v zadeve, ki naj bi jih delegacija obravnavala in zastopala. Prisluhni mora interesom in potrebam občanov in izbrati najustreznejše rešitve. Kolektivu mora čimprej dati povratne informacije.

— Je veliko takšnih delegatov? Mislim, da je res dobrih delegatov malo.

— Kako v vaši temeljni organizaciji živi delegatski sistem?

Delegatski sistem pri nas je podoben kot v drugih temeljnih organizacijah. Delegacija se redno sestaja, vendar ne vedno polnoštevilno. Gradivo, ki ga dobimo, je zelo obširno in dvomim,

da ga prav vsi delegati tudi preberejo.

— Pa povratna informacija? Povratne informacije dobimo v glavnem prek zapisnikov s sej občinskih skupščin. Kako pa se te povratne informacije posredujejo sodelavcem, je odvisno od vsakega posameznega delegata.

— Kaj predlagate za izboljšanje razmer? Saj vemo, da ni nobena stvar nikoli tako dobra, da ne bi mogla biti še boljša.

Za boljše delo potrebujejo delegacije boljše strokovno pomoč. Dejstvo pa je, da dokler delavec v svoji sredini resnično ne odloča o rezultatih svojega dela, toliko časa ni zainteresiran za razvoj delegatskega sistema. Za razvoj delegatskega sistema pa je pomembna tudi pridobitev občutka za odgovornost. Potrebno bi bilo posvetiti več pozornosti izobraževanju delegatov, ker le tako se bodo lažje vključili v delegatsko odločanje.

Pripravila V. Segar

Prevozi na delo

O organiziranju prevozov na delo in z dela je bilo v zadnjem času slišati sem in tja tudi hude besede. Zato smo želeli izvedeti, kako so sedaj te stvari urejene in ali je ostalo še kaj večjih težav.

Kot je videti iz dveh prispevkov, so prevozi organizirani zadovoljivo, nekaj težav pa je menda še v Loški dolini, vendar sestavka od tam nismo dobili.

Temeljna organizacija Masiva ima prevoz delavcev na delo organiziran tako, da imajo možnost za prevoz z avtobusi vsi delavci, razen tistih, ki zaradi posebnosti dela opravljajo svoje delovne naloge tudi v nočni izmeni (varnostniki, kurjači).

Da prevoz delavcev na delo poteka normalno, ima temeljna organizacija z Integralom-Sap Ljubljana — TOZD Notranjska sklenjeno pogodbo na relacijah Javor (Vel. Bloke)—Podskrajnik, Lipsenj—Podskrajnik in Cerknica—Martinjak.

Na omenjenih avtobusnih progah se vozijo na delo in z dela

delavci iz temeljnih organizacij Masiva, Tapetništvo, Iverka, Pohištvo, Prodaja in iz Skupnih dejavnosti, ki pričnejo z delom ob 6. in 14. uri. Za prevoz delavcev na omenjenih relacijah plačujemo Integralu 1,50 zasedenosti avtobusa ali 10.017,00 dinarjev na dan, kar se razdeli na število vozačev po posameznih temeljnih organizacijah.

S spremembo delovnega časa za režijske delavce pa so nastali dodatni stroški za prevoze na delo in z dela, ker so se vsi režijski delavci prej vozili z avtobusi, ki vozijo tudi sedaj za 6. uro. Pri izračunu cene za

bodo razširili na jedilne, klubske in servirne mize, ki naj bi jih izdelali okoli 40.000 letno. Proizvodnjo masivnega pohištva iz lesa iglavcev in listavcev na nameravajo podvojiti. To pohištvo bo skupaj z mizami namenjeno predvsem izvozu.

V **GLIN Nazarje** si prizadevajo, da bi pri razvoju tehnologije in izdelkov uporabili čimveč lastnega znanja. Tako so med drugim pripravili projekt stroja za izdelavo čepov in izvrtin na lamelah za gibljive polknice ter načrt za dodelavo elementov avtomatike na verižni rezkar, ki bo izdeloval ležišče ekscentra gibljive polknice. Izdelali so tudi tehnološki načrt avtomatske naprave za žigosanje palet in polnilnik štiristranskega skobelnega stroja.

INLES se na osnovi delitve proizvodnih programov vse bolj povezuje z drugimi proizvajalci stavbnega pohištva, da bi tako hitreje oskrbovali svoje poslovne partnerje in pospešili prodajo tudi drugih programov. Tako se že povezujejo z **LESNO**, s katero poizkušajo poenotiti program **INOVAK**, z delovno organizacijo Novi dom Debeljača, od katere kupujejo klasična okna, le-ta pa njihova vhodna in garažna vrata, kooperacijsko pa sodelujejo tudi z idrijsko tovarno pohištva.

enega vozača moramo upoštevati dejstvo, da je na avtobusu, ki je polno zaseden, mesečna vozovnica cenejša, kakor če je avtobus zaseden samo polovično ali še manj. To pa se je zgodilo s spremembo delovnega časa.

Zato bi bilo smotno, če bi vsestransko pregledali ekonomski učinek vseh prevoznih stroškov za vse Brestovce, ki se vozijo.

T. Lovko

vseh temeljnih organizacijah v industrijski coni in z organiziranim reševanjem tega vprašanja tudi v ostalih temeljnih in delovnih organizacijah in v družbeno političnih skupnostih v občini. Sedaj uporabljajo dobro organizirane Brestove prevoze, prispevajo pa menda izredno malo.

S. Drobnič

Fotokronika o plinu

Čeprav je vprašanje prevozov urejeno na ravni delovne organizacije, bom poskušal v tem sestavku prikazati stanje za temeljno organizacijo TAPETNIS-TVO.

Glavnina delavcev se vozi na delo v industrijsko cono Podskrajnik organizirano, z avtobusi INTEGRAL — TOZD Notranjska, s katero imata temeljni organizaciji MASIVA in POHIŠTVO sklenjeno pogodbo tudi za prevoz naših delavcev. Neorganiziran je le prihod delavcev iz bližnje vasi Zelše, delavci iz Dolenje vasi pa prihajajo, čeprav imajo organiziran prevoz iz Cerknice, na delo v Podskrajnik po »bližnjici«.

Težave, ki smo jih imeli še lani, predvsem v zimskem času na relaciji Loški potok — Nova vas—Velike Bloke—Cerknica, smo odpravili, tako da je bila uvedena nova delavska proga, ki je še kako prav prišla v času, ko primanjkuje avtomobilskega goriva, saj se je izredno povečalo zanimanje delavcev za prevoz z avtobusi.

Veliko preglavic pa smo si naredili ob prehodu na nov delovni čas, saj delavci niso imeli organiziranega prevoza v Podskrajnik iz nobene smeri. Po dokaj hitrem ukrepanju in dogovarjanju s prevoznikom pa se je tudi to uredilo. Tako lahko poudarim, da je trenutno z organiziranim prevozom pokrito celotno področje, na katerem živijo naši delavci.

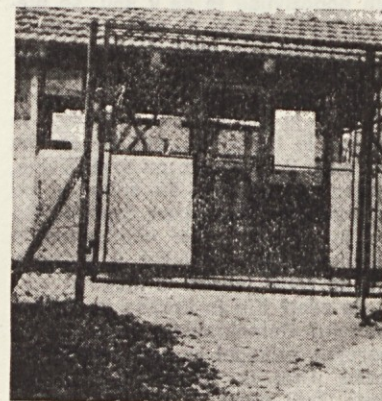
O prevoznih stroških lahko povem samo to, da bi se prevozniki stroški lahko pocenili ob skladnejšem delovnem koledarju v

9. november 1982. Po daljšem času so le pripeljali plin za Zdravstveni dom, vrtec in podobne ustanove. Nekateri posamezniki so ga izsilili tudi zase.

14. november 1982. Plin izdajajo posameznikom po seznamih.

Januar, februar 1983. Plina je dovolj. Skladišče sameva. Občani razmišljajo, kam se bodo sedaj zapodili v kolone.

Pripravil Š. Bogovčič

Osmim bloškimi tekmi na rob

Osmi bloški smučarski teki pod pokroviteljstvom THP Jama so vendarle za nami. Zmagovalci so znani; med njimi je bil tudi domačin Roland Turšič iz Loške doline. Kronisti so zapisali, da je bila organizacija zelo dobra, vzdušje pa tekmovalno in kot navadno med gostoljubnimi in športni rekreaciji privrženimi Bločani prijetno.

Organizacijskemu odboru, njegovim komisijam in vsem, ki že toliko let uspešno prirejajo to veliko manifestacijo množičnosti,

organizacijo in še za prijetno počutje udeležencev. Pohvale udeležencev pomenijo dodatno spodbudo marljivim organizatorjem.

Bližnja olimpijada v Sarajevu in incident, do katerega je skoraj prišlo, ko so organizatorji trnovskega maratona dogovoru in smučarski zvezi navkljub hoteli izpeljati to največjo smučarsko tekaško tekmo pri nas, sta me spodbudila k razmišljanju, kako bi bloški teki še pridobili na prijetnosti in atraktivnosti.

Pri tem ne gre za brezglavo tekmovalje, kdo bo večji in kdo bo dražji. Gre preprosto za to, da bi dodelali podobo tekov kot predstavitev starosvetne bloške smučarske tradicije in obuditev spomina na Dakijevo partizansko smučarsko enoto, ki je med vojno tako uspešno operirala na bloški planoti in njeni soseščini.

Misel o osnovanju smučarske muzejske zbirke, ki naj bi prikazala na Blokah razvoj smučarstva do današnjih dni, sovpada s potrebo po nekakšnem prikazu stare bloške smučarije ob sodobnih tekih.

Sposobni prireditelji pa bodo za gotovo zmogli obdelati zamisel o predstavitvi partizanskega načina vojevanja na smučeh. Verjetno bi bilo možno organizirati tudi biatlon. Pogoji pač so.

Nekaj več bi kazalo storiti tudi za zunanje obeležje prireditve. Že sama bloška planota bi morala dobiti še bolj slavnostni videz. Zamejskim udeležencem v čast bi morali obesiti njihove zastave, kot je to običaj na velikih športnih in drugih prireditvah. Ne bi pa smeli pozabiti na slovesen videz vseh naselij ob cesti Unec—Nova vas, saj gre za

največjo občinsko športno in tudi družbeno prireditve. Ker pa gre tudi za turistično manifestacijo, pa je kar težko razumeti, kako neizvirni so gostinci in tisti, ki sodijo v sklop turistične ponudbe (trgovci, spominkarji, avtobusni prevozniki).

Sestavku na rob pa pridodajam še javno pobudo, naslovljeno na THP Postojna, da odstopi v najem bloškimi športnim delavcem teptalni stroj, s katerim bi lahko urejali tekaške proge in smučišča ob vlečnicah na Liscu vso zimsko sezono. Po mojem le gre za določeno moralno odgovornost, pomagati razvoju bloške planote, ki je, kot je znano, celo z zakonom proglašena za manj razvito območje. Po drugi strani pa je THP Jama glavni nosilec razvoja gostinstva in turizma v občini Cerkljica.

F. Sterle

To ni abstraktna slika kakšnega modernega slikarja; le igra narave z ledom na našem jezeru

Letošnji zmagovalec — Rolando TURŠIČ (SK Loška dolina)

grejo čestitke in priznanje. Ni se lahko spopadati z bloškimi prostanstvi, burjo in zameti ob pripravi smučin, ni lahko s sorazmerno majhnimi sredstvi postoriti vse potrebno za dobro or-

Množičnost in gostoljubnost domačinov — osnovni značilnosti bloških tekov

MAGDA STRAŽIŠAR MAGDUŠKA

OBSOJENCI ZIBELKE

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Večer sosedskega sporazuma s Fedelaki in obračun z lastno osebnostjo je prevzel Žirovc do poslednjega vlakna. Ko se je ves Ozimnikov dvorec pogreznil v molk noči in so tudi otroci že odščebe-tali svoje medsebojne vtise, da so jih podoživljali le še v snu, se nje-mu, invalidu, še ni dalo zaspati.

Odšel je v hlev, da je konjema izšepetal svojo skrb: »O, vedel sem, da je lopov; na tihem pa sem upal, da ga je tista šola z Nemci in živino le izmodrila. Saj so se mu rogali v lice, ko so mu vzeli živino, potem pa izropali še sobo in mu v roke stlačili umazan časopis. On pa je zlorabil svoje očetovstvo in lastnega sina odvrlel v sužnost, ker je začel polzeti iz njegove ...

Pa zdaj? Kje in kakšna je rešitev Mateju? Domobranske puške ne bo sprejel; prisegel je partizanom, Tonaču, Urši in terencem iz Dolge vasi. Tudi meni se je zaklinjal ob vsaki priložnosti. Fedlakova Marjanca mi je obljubila, da se bo povezala s terenci iz trga ... Jaz pa bom moral natančno prisluškovati gibanju starega in zaspati le z enim očesom.«

Pobožal je konje in pograbil berglje. Tako se je bil zasedel v jasliah, da se je komaj zravnil. Ugasnil je luč in počasi odšel iz hleva. V nočni tišini je ujel le nerazločno Ozimnikovo godrnjanje, podobno brundanju jeznega medveda. Ali morda že naklepa nov maščevalni podvig, ga je obšlo, pa je previdno legel kar na tla pred vrati otroške sobe. Prek hodnika je položil še begljo, da bi bil bolj varen, in mirno zaspal.

Stari Ozimnik pa se iz zaklenjene izbe ni pokazal še dva dni in tri noči ... V jutru četrtega dne pa je z obupno odločnostjo sprožil usodni plaz, ki ga ni bilo mogoče več ustaviti ali zavreti, ker so vmes posegle nove sile.

Gospodinja je nakrmila kravo, teličko, prašičke in že skuhalo polento, ki jo je postavila na rob štedilnika. Prisljuhnila je spečim otrokom, jih previdno zaklenila in ključ vtaknila v žep. Stari pa je iz vira svoje pohabljenе duše sipal svoje nezadovoljstvo v polglasnih kletvicah.

Stopila je v konjušnico, kjer je Žirovc skrbno krtačil nahranjene konje. »Bi šli k zajtrku, stric?« ga

je vprašala. »Veste, gospodinja, raje bi jedel z otroci,« je vedro odvrnil. »Tu imate ključ, stric! Ko se bodo zbudili, jih povabite v kuhinjo! Poskrbite, da se bodo umili, oblekli in počesali! Jaz pa bom medtem končala pranje perila,« mu je naročila. »Ne naprezajte se preveč z delom, gospodinja, da vam ne bi škodilo!« je zazvenela skrb iz Žirovca, ko je odšel proti hiši.

Na večnem pragu je tresočih se nog stal Ozimnik in strmel v nebo nad poselsko hišo. Glasno je ukazal: »Poklič! Luco, Žirovc, da mi bo dala jesti, ker sem lačen!«

Toda invalid je stisnil zobe in se molče namenil mimo njega v vežo. »No, ali si gluhi?« je revsknil stari.

»Nisem gluhi, Janez Ozimnik! Toda če ne boste spoštovali naše gospodinjje, si poiščite ubogljiva ušesa drugje!« mu je odbrusil Žirovc in z ostrim pogledom zasvedral vanj svoje zaničevanje. Gospodar se je molče obrnil in se opotekel v svojo sobo ... Žirovc pa je spešil za njim in pri otroških vratih ujel plašen šepet. Ko je odklenil, se je iz treh parov otroških oči umaknil strah, da so zasijale, ko so se usteca nasmehnili. Bili so že oblečeni in počesani. Le Janezov desni kazalec je še vedno svaril iz uestec ... S stricem so odšli v kuhinjo, kjer sta se Janezek in Milica takoj umila. Le Urška je ponudila svoj obrazek stricu, da jo je očedil. Potlej pa se mu je zrinila v naročje, da so pri mizi sede pazljivo poslušali stričevo pravljico o rdeči kapici in strašnem volku ...

Iz pralnice se je vrnila mama, brž nadrobila z vilicami polento v skledo, zalila s toplim mlekom in skupaj z žlicami postavila na mizo. Le Urški je dala v posebno skodelico. Obsedela je pa kar pri stricu, ko je nerodno zajemala z žličko in slastno jedla.

Počasi so se odprla vrata. Med njimi je kot prikazen obstal stari in z narejenim nasmeškom rekel: »Bog vam požegnaj!«

Čez čas je odgovoril Žirovc: »Bog lonaj!« in dalje zajemal iz skupne sklade.

Mogočni gospodar pa je stal pri vratih in požiral slino: »Pa jaz?« je dahnil.

»Da,« se je ovedla Lucija in v njegovo pozlačeno skodelo nadrobila polento. V njegov srebrni politrski lonček mu je nalila mleka in priložila še njegovo zlato žlico. Vse je postavila na rob mize: »Kar sami si zanesite v jedilnico!« je rekla z zastrtim glasom in prisledla k si nalil mleka in kar stoje požrešno družini. Starec pa je planil k mizi, gofal. Žirovc je z očmi namignil Janezku, ki je prinesel dedu stol, da je sedel. Še dvakrat mu je Lucija določila hrano, ki je mimgrede skopnela ...

Nato se je oddahnil, glasno rignil in si obrisal preznojeni obraz. Zadovoljno se je odkrehal in dejal: »O, kako je bilo to dobro, Lucija!« in se s pogledom zahvalil molčeči snahi.

Žirovc pa je v sebi skrival privoščljivo misel: »Prileglo se ti je celo brez ocvirkov! In prvič v življenju pri poselski mizi ...!«

Lucija je pospravila po kuhinji in povabila otroke na dvorišče, ker se je skoro zasramovala tastove lakote.

Žirovc je počasi vstal od mize in zakoračil proti vratom. Ozimnik se je v zadregi počehljajal za ušesom in skoro proseče dejal: »Vi-viktor! Le-lepo prosim, če bi mi hotel pomagati napreči koleselj ... ker ... V noge sem nekako čudno slab, a mo-moram na pot!«

Žirovc je obstal kot pribit, ker ni verjel lastnim ušesom. Gospodar

ni nobenemu človeku izrekel prošnje, ker je vedno le ukazoval z besedo, grožnjo ali korobačem ... Se mu je mar posvetilo, da pri Ozimniku ni več hlapcev, temveč le on-preužitkar, ki lahko poležava in zahteva zapisano oskrbo!

»I, no ja. Bom pa pomagal,« je zadržano odgovoril invalid. Med komatanjem konj ga je obšla želja in varljivo upanje: ... morda, morda pa je v njem še košček očeta in gre po — Mateja ...

Potem pa je s prikritim zadovoljstvom sprejel ponudbo starega: »Bi prisedel na kozla, Viktor, ker te imajo konji radi!« Tudi to je prišlo iz Ozimnikovih ust kot prošnja ...

Žirovc se je preoblekel v boljši jopič, pomežiknil gospodinjji in se skobacal na voziček. Stari pa se je usedel za voznikom: saj on, gospodar, vendar ne more sedeti poleg hlapca!

Ko sta zavila že z dvorišča, se je izza hrbtna oglasila polprošnja in polzapoved: »Zapelji k Mirenčku v Dolgo vas, Viktor!«

Invalidovo veliko tiho upanje je na mah ugasnilo: Torej tako! K Mirenčku? Kaj pa Matej? Pa menda ne misli prodati še konjev in voza, prekleti lakomnik!? je v sebi podvomil v gospodarjevo razsodnost. Prevzletja sta ga notranja tesnoba in zla slutnja, da sta jo občutila celo konja. Nevoljno sta strigla z ušesi, ker sta pogrešala običajnih nežnosti, kadar ju je vodil Žirovc ...

Po dobrem kilometru poti se je zdramil iz svoje otopenosti, pljunil na cesto in si z roko potisnil klo-buk na oči, ki so v sebi že skrivale njegovo jezno odločnost.

(Se bo nadaljevalo)

NAŠE MALO MESTO

»Oj predpust, ti čas presneti, da bi več ne prišel v drugo«... tako nekako je Prešeren zapisal svoj čas. Tudi letošnji predpust v našem malem mestu je minil predvsem v bolj ali manj ostrih prerekanjih in ugibanjih, kakšen in ali sploh bo letošnji pustni karneval. Ob teh besednih vojnah se seveda nihče ni utegnil spomniti, da je 8. februarja slovenski kulturni praznik in je le-ta tako preminil povsem neopaženo. Za naše malo mesto nič novega...

Pustni sprevod pa je vendarle bil; pripravili so ga najmlajši in tako nadaljevali staro tradicijo.

Nihče pa seveda ne more izkoreniniti prastarega pustnega pogreba. Tudi letos je bilo dosti transparentov, nekaj pikrih in množica gledalcev.

obzornik

glasilo delovne organizacije

PRED 10 LETI

(Iz številke 65 — 28. februar 1973)

USPEŠNO GOSPODARJENJE V LANSKEM LETU

Proizvodnja narasla za 53 odstotkov. Prodaja večja za 28 odstotkov, izvoz pa za 15 odstotkov. Zaloge so na ravni potreb obsega proizvodnje. Osebnih dohodki na zaposlenega so dosegli 1.823 dinarjev. Rentabilnost, ekonomičnost in produktivnost stalno naraščajo.

Proizvodnja je bila v letu 1972 v primeri z obsegom proizvodnje v letu 1971 višja za 53 %, medtem ko je bila glede na plan za leto 1972 višja za 17 %. Vrednost proizvodnje je 280.784.000 dinarjev in se je povečala predvsem zaradi hitrega povečanja proizvodnje pohištenih izdelkov. Od celotne proizvodnje odpade 84,2 % na finalno predelavo, medtem ko je delež primarne predelave 15,8 % in je pod ravni iz l. 1971.

PREPREČITI STIHIJO NA PODROČJU CEN

Po sprejetju samoupravnih sporazumov je gibanje osebnih dohodkov v skladu z ekonomsko politiko. Zaskrbljujoča pa je ugotovitev, da so v zadnjem času vse pogostejši ukrepi nekaterih delovnih kolektivov in družbenopolitičnih skupnosti, ki vidijo edini izhod iz svojih posamičnih težav v dviganju cen, v dodatnem obdavčevanju posameznih proizvodov

in podobnem. Smatramo, da morajo biti ukrepi za doseganje stabilizacije usklajeni in javno dogovorjeni. Pri vseh ukrepih je treba nujno računati z vsemi možnimi posledicami.

LETOŠNJE MOŽNOSTI ZA IZVOZ

V letu 1972 je Brestov izvoz vrednostno znašal 5.700.000 dolarjev, kar nas še naprej uvršča med največje jugoslovanske izvoznike pohištva.

Tudi v letu 1973 bomo intenzivno obdelovali tuja tržišča, tako da bi izvoz še povečali, čeprav je iz leta v leto pohištvo čedalje težje izvažati.

TEŽAVE Z NABAVO SUROVIN

Pri tako naglem porastu porabe je treba nenehno iskati nove vire, kar pa je sedaj izredno težko. Glavne težave pa so pri nabavi žaganega lesa, ki so prav takšne kot pri ostalih skupinah lesov; neusklajenost med cenami na zunanem in domačem trgu, le da so pri tej ceni lesa razlike večje kot pri ostalih sortimentih. Posledica tega je, da izvažajo toliko žaganega lesa kot še nikoli prej, medtem ko predelovalna industrija nima možnosti za oskrbo z osnovno surovino, kar je osnovni pogoj za nemoteno obratovanje.

Nekatera podjetja sicer poizkušajo les dobiti za vsako ceno in brezglavo preplačujejo, tako pa rušijo vse ukrepe, ki težijo k stabilizaciji.

OSEBNI DOHODKI — JAVNI

Člani delovne skupnosti bodo vsak mesec seznanjeni z 10 najvišjimi in 10 najnižjimi osebnimi dohodki (brez upoštevanja bolniškega staleža) po posameznih poslovnih enotah in z 20 najvišjimi in 20 najnižjimi osebnimi dohodki v podjetju. Podatki zajemajo vsa sredstva, ki jih posamezniki prejemajo iz rednega delovnega razmerja — z nadurami, kilometri-nami, dnevnicami ipd. Poleg podatkov bo redno komentar, zakaj je bilo v posameznih izrazitejših primerih potrebno nadurno delo (sejmi in podobno) ali večje število službenih potovanj.

Občasno (na tri mesece) bo delovna skupnost obveščena tudi o stroških po posameznih stroškovnih mestih z ustreznim komentarjem.

KLUB ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV

18. januarja 1973 je bila tudi pri nas na pobudo Psihiatrične bolnice v Idriji in pod pokroviteljstvom občinske skupščine ustanovljena sekcija zdravljenih alkoholikov. Klub je ustanovljen šele takrat, ko je uradno registriran pri sodišču in ko je ustanovna skupščina, kar se bo tudi pri nas kmalu zgodilo. Sestanki so vsak četrtek ob 16. uri v mali sejni dvorani Bresta.

Drugim se radi smejemo

OB »VESELEM VEČERU« ZA LETOŠNJE PUSTNE DNI

»Neka stvar je smešna, dokler se dogaja drugemu«

(W. Rogers)

Zdi se, kot da v teh resnih časih izgubljam posluš za smeh in humor; sicer — gledali in poslušali bi ga že, ustvarjali in oblikovali pa raje ne — iz previdnosti ali iz drugačnih razlogov... Tako nismo dočakali letošnje zabavne priloge našega glasila niti pustnega karnevala, ki si je že ustvaril zavirljivo mesto v slovenskih etnografsko-turističnih razsežnostih.

Zato velja posebej pozdraviti zamisel kulturnega društva Cerknica, da je za letošnje pustne dni pripravilo za občane, željne zabave, »zabavni večer«.

Ta naziv nedvomno ne ustreza vsebini programa, saj je bila leta ubrana bolj na »resne« in bridke zadeve, pa naše namerne in nenamerne napake, resda s poskusom, prikazati jih s šaljive in satirične plati. In ker se je vse skupaj prepletalo z omembami najbolj ozkih lokalnih zadevščin mimo občinskih in regijskih do najbolj državnih in splošnih, je bila ta mešanica zares preveč zmešana — brez prave osnovne vsebinske iztočnice. Če pa na stvar gledamo: »vsakega po malem za vse«, pa bi vendarle le lahko bili zadovoljni.

Vprašali bi se sicer, v čem je satirična ost o gospodarsko nujnem integracijskem povezovanju našega občinskega gospodarstva, zakaj pretirano lokalistično gle-

danje na druge krajevne skupnosti, enostranske gospodarske ocene, dolgozrna »poročila« (če glavica ne zadene na žeblico v dveh, treh udarcih, je vse skupaj »fuč«) in podobno. Vendar vse to vendarle po teži odtehtajo nekateri učinkoviti duhoviti prebliski in domisljice, ki so naletele na izjemno odmevnost med občinstvom (na salve smeha, o katerih je poročal Žaromet, pa vendarle ne).

Podobno kot za vsebino, velja tudi za igralsko izvedbo. Konglomerat v glavnem preizkušenih igralskih domisljic se je včasih dobro posrečil, včasih pa tudi ne...

Ob koncu teh »pustnih« razmišljanj slučajnega gledalca bi pa vendarle sklenil: s takšnimi satiričnimi programi (morda vsebinsko bolj dognanimi) bi vsekakor kazalo nadaljevati in sicer iz več razlogov: da bi pozivili amatersko kulturno dejavnost v amorfni Cerknici, da bi k tej dejavnosti pritegnili nove moči, predvsem pa napolnili cerkniško dvoranico, kadar zadisi kaj o kulturi ali temu podobnem.

»Veseli večer« je nedvomno dokazal, da se tudi mi trdno in množično držimo stare kranjske navade: najlepše se je smejati drugim...

B. Levec

Delavni gasilci

Gasilci industrijskega gasilskega društva BREST Cerknica — tovarna pohištva Cerknica, ki vključuje delavce Pohištva, Iverke, Tapetništva, Mineralke, Prodaje in Skupnih dejavnosti, so imeli 6. februarja redno letno konferenco. Na njej so ocenili svoje delo v preteklem letu in si zastavili naloge za prihodnje. Izvolili so tudi delegate za občni zbor občinske gasilske zveze in za krajevno konferenco SZDL.

Iz poročil in bogate razprave je bilo videti, da je bilo društvo v preteklem letu zelo delavno. Gasilci društva so uspešno sodelovali pri gašenju 17 požarov v bližnji okolici Cerknice. Poleg tega so imeli med letom kar 27 gasilskih vaj. Na teh vajah so se večji del usposabljali za nastope na tekmovanjih, nekaj pa je bilo skupnih, pri katerih so sodelovali skoraj vsi aktivni člani društva.

Pomembne uspehe so dosegli tudi kot organizatorji. Gasilska prireditelja, ki so jo organizirali v počastitev 35-letnice Bresta, je lepo uspela, prav tako tudi regijsko tekmovanje za pokal Matveža Haceta, ki je bilo na področju tovarne pohištva Cerknica. Pri teh tekmovanjih društvo ni bilo organizator, je pa močno pripomoglo, da je tekmovanje uspelo. Zelo uspešna je bila tudi tekmovalna desetina, saj je zmagala na tradicionalnem tekmovanju gasilcev Bresta, Marlesa, Mebla, Novolesa in Stola, ki je bilo tokrat v Cerknici, pa tudi v svoji skupini na regijskem tekmovanju.

Več časa kot svojim uspehom so gasilci posvetili požarni preventivi v tovarnah in v širšem okolju. Menili so, da bi se z večjim upoštevanjem predlogov gasilcev in bolj odgovornim delom vodilnih delavcev prav gotovo izognili začetnim požarom v tovarni pohištva in nekoliko večjim požarom v Iverki. Te verjetne nevarnosti za večjo katastrofo so včasih resda povezane tudi s finančnimi sredstvi, vendar na tem področju ne bi smeli pretirano varčevati, saj je škoda navadno mnogo večja od načrtovanih prihrankov. Podobne ugotovitve veljajo tudi za širše območje, le da je to ljudem težko dopovedati. Nerazumljivo je, da to velja tudi za gozdarje, ki bi ob večji prizadevnosti pri vzgoji ljudi in z učinkovitim nadzorstvom kurjenj v naravi lahko občutno zmanjšali število gozdnih požarov.

Več pripomb so imeli tudi na delo miličnikov v zvezi z alarmiranjem gasilcev. Dogaja se namreč, da le-ti vključujejo sireno tudi tedaj, ko to ni nujno potrebno, razen tega pa takoj po alarmiranju ne sporočijo gasilcem Bresta, kje je posredovanje potrebno. To povzroča nepotrebne zamude, saj so navadno po danem alarmu telefoni z Milico in Brestom zasedeni in zato gasilci ne morejo pravočasno dobiti potrebnih informacij.

Sproženo je bilo tudi zanimivo vprašanje o usposabljanju gasilcev med rednim delovnim časom. Zlasti mlajši gasilci so menili, da so, tako kot drugi delavci do strokovnega usposabljanja, upravičeni do pridobivanja ustreznega znanja na področju gasilske tehnike in taktike tudi med rednim delom, saj se usposabljujejo za opravljanje družbeno koristnega dela. To naj bi veljalo zlasti v izjemnih primerih, ko je pridobivanje takega znanja nujno in bi njihova kratka odsotnost z dela ne pomenila škode za proizvodnjo. Dejali so, da bi bilo to možno, če bi imeli nekateri odgovorni delavci več posluha za varovanje družbene imovine in bolj korekten odnos do ljudi, ki so pripravljani v vsakem času žrtvovati svoj prosti čas, svoje zdravje in življenje za pomoč soljudem v nesreči.

V. Žnidaršič

